

Școala Vremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile : Iulie și August.

C U P R I N S U L

Redacția : Școala Vremii — revistă asoc. învă. Arădani.

Pedagogice-Culturale.

- T. Mariș : Curba frecvenței după vârstă a diferitelor feluri de jocuri.
I. Schuch : Educația fizică în școala primară.
M. Cârstea : Păreri privitoare la predarea învă. religios în școala primară.
T. Mariș : Din trecutul școlii normale de băieți din Arad.
G. Tudor : Răspuns unei prejudecăți convenționale.
M. Florescu : Exempla Trahunt

D i v e r s e.

- E. Spinanțiu : Congresul învățătorilor.
Inaugurarea localului din oraș a școlii normale de băieți din Arad.
Protestăm...
Controlul învățământului primar.
I. Moldovan : Cuvântare comemorativă.

Cărți și reviste.

Informațiuni.

Comunicări oficiale.

Biblioteca Cent. Ș. R. Arad

Redacția : Str. Oituz No. 30. Arad.

Administrația : Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.

Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

„Școala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

MEMBRI FONDATORI:

Pavel Dirlea, Ioan Cădariu, și Sava Bărbălescu.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Director: Teodor Mariș

Administrator: Eugeniu Spinanțiu.

Membri: Dimitrie Boariu, Nicolae Cârstea, Constantin David, Lazar Igrișan și Iulian Lucuța.

COLABORATORI:

Fl. Ștefănescu Goangă, Prof. Universitar Cluj; N. Mărgineanu, asistent Univ. Cluj; Ion Nisipeanu, prof. București, I. F. Buricescu, prof. București; I. Stanca, profesor; Ascaniu Crișan, dir. liceului Moise Nicoară; S. Spulbereanu, f. inspector școlar; Iosif Moldovan, f. inspector școlar; C. Bală, profesoară; A. Văjjan, inv.; George Marcu, inv.; I. C. Lascu, inv.; A. Bulicală, inv.; T. St. Vicol, inv.; P. Zoțiu, inv.; I. P. Crivăț, inv.; I. Pordea, inv.; A. Volungan, inv.; I. Marinescu, inv.; I. Jianu, inst.; A. Păpureanu, inv.; M. Ionescu, inv.; G. Tudor, inv.; Sp. Văneășă, inv.; Gh. Rediș; M. Florescu, inv.; V. Olariu, inv.; I. Riza, inv.; Al Amancel, inv.; M. Coșorobă, inv.; A. Billo, inv.; I. Schuch, inv.

Manuscrisele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se primesc după învoială.

Manuscrisele, revistele pentru schimb și cărțile de recensă se trimet pe adresa: Dlui **Teodor Mariș**, prof. Arad str. **Oituz No. 30.**

Correspondența privitoare la administrație: abonamente, schimbări de adresă, revistele înapoiate etc. se trimet pe adresă Administrației: **Casa învățătorilor Arad Bdul Carol I No. 64** pentru Dl. **Eugeniu Spinanțiu.**

„Școala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

„Școala Vremii“ — revista Asociației
învățătorilor arădani.

De când, datorită câtorva dascăli inimoși, a luat ființă revista „Școala Vremii“ mulțimea învățătorilor din județ și-au exprimat dorința, întâiu sporadic, mai apoi în adunările lor, că aceasta revistă să fie a învățătorimii, formând proprietatea Asociației învățătorilor din județul Arad.

Era, fără îndoială, exprimarea acestei dorinți unanime a învățătorimii, o mulțumire, o satisfacție pentru inițiatorii revistei, deoarece dorința învățătorimii de a avea această revistă, dovedea, că lucrul început este bun și pentru că înșiși inițiatorii revistei aveau dela început scopul ca „Școala Vremii“ să devină revista învățătorimii arădane.

Nu s'a putut satisface momentan dorinței de a trece revista în proprietatea Asociației învățătorilor din județul Arad, din motivul, că inițiatorii doriu să stabilească o anumită linie de conduită revistei și fondurile necesare cari să-i pună bază unui trai mai îndelungat.

Azi, când linia de conduită a revistei este cunoscută de toți învățătorii din județ și deci toți știu cu ce se pot adresa și ce pot pretinde dela revista „Școala Vremii“ și după ce l s'a asigurat și fondurile necesare, credem că a sosit timpul, ca revista să treacă în patrimoniul aceloră pentru cari a fost înființată.

Acest fapt s'a și petrecut în ședința Comitetului central al Asociației învățătorilor din județul Arad la 9 Sept. a. c. unde de acord cu reprezentanții comitetului de conducere a revistei s'a adus următoarea deciziune:

1. Revista „Școala Vremii” intră de drept în proprietatea Asociației sub denumirea: „Școala Vremii” revista pedagogică culturală a Asociației învățătorilor din județul Arad.

2. Revista își va continua activitatea conform programului fixat la înființarea ei și pe care l-a urmat până în prezent.

3. Revista va fi redactată de vechiul comitet de redacție, din care fac parte D-nii Teodor Mariș profesor de pedagogie și Constantin David învățător la școala de aplicație, completat cu D-nii: Dimitrie Boariu, preș. asociației, Eugeniu Spinanțiu, v. preș. asoc., Lazar Igrășan, dir. școlar, Iulian Lucuța, dir. școlar și Nicolae Cârstea, director școlar.

4. Averele revistei nu se poate întrebuința pentru scopuri străine, decât numai pentru necesitățile ei.

5. Comitetul de redacție administrează singur averea revistei având responsabilitate față de comitetul Asociației învățătorilor din județul Arad.

6. Administrator al revistei se alege dl Eugeniu Spinanțiu, care este gestionarul revistei. El va fi descărcat de gestiune de către comitetul central și adunarea generală a Asociației învățătorilor din județul Arad.

7. Cu direcția revistei se încredințează dl profesor Teodor Mariș.

8. Membri fondatori se decretează de către comitetul central Domnii: Pavel Dârlea, Ioan Cădăriu și Sava Bărbătescu.

Prin urmare, „când a venit plinirea vremii” revista a trecut în proprietatea acelor pentru cari s'a făcut și cari au dorit-o.

Rămâne să ne grupăm cu toți în jurul ei, dându-i tot sprijinul moral și material ca să o putem ridica și îndrepta din ce în ce mai mult spre orizonturile vremurilor în cari trăim.

Redacția.

PEDAGOGICE — CULTURALE

Contribuțiuni la pedagogia românească.

Curba frecvenței după vârstă a diferitelor feluri de jocuri.

Dupăce am arătat¹⁾ răspunsurile primite dela copiii de 7—13 ani²⁾ referitoare la chestionarul³⁾, care avea de scop să afle ce-i interesează pe copii, clasate după vârstă și sex, cu constatările și precizările ce ni s'au impus, continui a arăta variația interesului copiilor privind fiecare chestiune, care a format obiectul interesului în parte în mod evolutiv, dela 7—20 de ani; arat cu alte cuvinte *Curba frecvenței după vârsta a fiecărei probleme ce a interesat pe copii*⁴⁾.

Începem această parte a studiului nostru cu interesele copiilor pentru joc, deoarece jocul „este forma generală de viață copilărească, este mijlocul prin care copilul se dezvoltă singur și în mod armonic și agreabil, cât fizicește cât și sufletește, jocul este tendința de a afirma personalitatea”⁵⁾ și ca atare problema jocului ne poate servi drept bază la interpretarea celorlalte probleme ale chestionarului nostru.

Ca bază a clasificării jocurilor școlarilor noștri am folosit clasificarea jocurilor după Claparède⁶⁾; care este următoarea:

1. jocuri cari dezvoltă funcțiile generale:

a. sensoriale, b. motorii și c. psihice.

2. jocuri, cari dezvoltă funcțiile speciale:

a. jocuri de luptă, b. jocuri de vânătoare, c. jocuri sociale, d. jocuri familiare, e. jocuri de imitație, f. sport.

Clasând jocurile, la cari se provoacă copiii noștri avem:

1. *Jocuri cari dezvoltă funcțiile generale:*

a. sensoriale: baba oarba, în cerc.

b. motorii: mingea, diferite jucării de-a caii, de-a țapul și oina.

2. *Jocuri cari dezvoltă funcțiile speciale:*

a. de vânătoare: de-a prinsele, de-a ascunsele, de-a pisica cu șoarecii, de-a mielul și lupul.

¹⁾ „Școala Vremii” Nrii: 3, 4, 5—6, 7—9, 10—11 din 1931 și 1—2 3—4, 5 și 6 din 1932.

²⁾ Acestea doream să le fac cunoscute, pentru orientare, celor cari ar mai întreprinde anchete de natura aceasta.

³⁾ „Școala Vremii” No 3 din 1931 pag. 5.

⁴⁾ Nu voi prezenta pentru fiecare problemă câte o curbă, deoarece referitor la unele chestiuni interesul copiilor a fost sporadic și astfel grafic nu se poate prezenta prin curbe, acolo mă mulțumesc cu tabele cari ne arată în % frecvența interesului.

⁵⁾ D. Teodosiu: Pedologie pag. 82 și 83.

⁶⁾ Dr. Ed. Claparède: Psihologia copilului și Pedagogia experimentală. Trad. de Virgil N. Diaconescu pag. 641—651.

b. sociale: de-a neguțătorul, de-a trenul,

c. familiare: păpușa, de-a mama,

d. de imitație: de-a școala, de a soldații.

Putem vedea cât sunt de săraci elevii noștri în ce privesc jocurile¹⁾.

Multe din jocurile aceste sunt sporadice apar la o anumită vârstă dispar și reapar. Așa sunt jocul „de-a a trenul“, este practicat numai de băieți la etatea de 7 ani în proporție de 11,76⁰/₀; „de-a neguțătorul“ numai fetele de 7 ani se joacă în proporție de 2,56⁰/₀; în cerc²⁾ se joacă iarși numai fetele la 8 ani 7,69⁰/₀ și la 9 ani 0,64⁰/₀; „de-a mama“ se joacă fetele de 9 ani în proporție de 2,20⁰/₀; „de-a pisica cu șoareci“ e preferat de băieți la 8 ani în proporție de 8,84⁰/₀, la 9 ani de 12,25⁰/₀ și la 10 ani în proporție de 5,60⁰/₀; iar de către fete este preferat la 9 ani în proporție de 3,89⁰/₀ și la 10 ani 2,41⁰/₀. În nisip se joacă încă 2,05⁰/₀ de băieți la 9 ani. De-a „lupul și mielul“, conform mărturisirilor obținute de noi, se joacă numai 0,53⁰/₀ băieți în etate de 9 ani.

De-a „lapul“ se joacă numai 1⁰/₀ băieți în etate de 18 ani, iar „oia“ se joacă tot băieții în proporție de 1,81⁰/₀ la etatea de 19 ani.

Celelalte jocuri, cari se pot urmări mai mulți ani consecutivi le vom privi în mod evolutiv.

a) *Curba frecvenții după vârstă a jocului de-a „baba oarba“.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Băieți		1,36	1,06	1,60	2,28	0,59	—	3,46	5,29	3,84	1,66	—	—	—	0 ⁰ / ₁₀
Fete	7,69	2,20	3,89	—	2,56	3,18	—	2,43	7,33	1,11	1,51	—	7,69	—	0 ⁰ / ₁₀

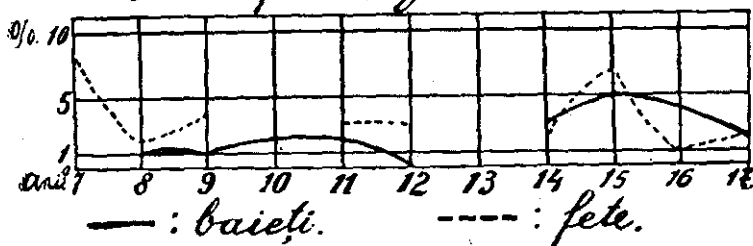
Vedem că de-a „baba oarbă“ se joacă băieții începând dela 8 ani până la 17 incluzive, pauzând 1 an, la vârsta de 13 ani. După această pauză, adică începând cu anul 14, jocul e mai preferat ca până acum. La 14 ani se joacă în proporție de 3,46⁰/₀, proporție care până la 13 ani n'a mai obvenit. Apogeul și-l ajunge acest joc la anul al 15 într'o proporție de 5,29⁰/₀. La 8 ani începe cu o proporție de 1,36⁰/₀, atingând proporția minimală — 0,59⁰/₀ — la 12 ani. Se termină jocul la 17 ani cu 1,66⁰/₀ practicanți.

Fetele se joacă de-a „baba oarba“ dela 7 până la 19 ani, linând însă în acest interval 3 pauze de câte un an, la 10, 13, și 18 ani. La 7 ani fetele încep jocul într'o proporție de 7,69⁰/₀ și tot cu această proporție încheie jocul la 19 ani. Aceasta e cea mai mare proporție atinsă de fete în cursul anilor la acest joc. După primele două pauze, 10 ani și 13 ani se începe jocul într'o proporție mai mică, decât înainte de pauză, este deci invers ca la băieți.

¹⁾ Compară cu: Const. Șoltuz: Jocuri școlare București, Cartea Românească. Pref. Lei 22.50

Proporția minimală este la fete în al 16 lea an, 1,11%. La 15 ani când băieții sunt la apogeu și fetele au o proporție destul de respectabilă 7,33%, așa că anul al 15 este cel mai prielnic acestui joc, în intervalul de timp cât jocul este comun, adică îl practică ambele sexe. Când jocul e preferat numai de fete, ceea ce se întâmplă la 7 și la 19 ani atunci aceste sunt etățile mai prielnice, dar numai pentru fete.

Curba frecvenței jocului „Baba Ouba.”

b) Curba frecvenței după vârstă a jocului „cu m'nea.”

Jocul cu mingea are multe combinații. El poate desvolta și funcțiuni generale, motricitatea și funcții speciale, de luptă. Noi nu le putem separa, întrucât nici răspunsurile primite de noi nu au fost astfel, ci pur și simplu s'a zis, că se joacă cu mingea.

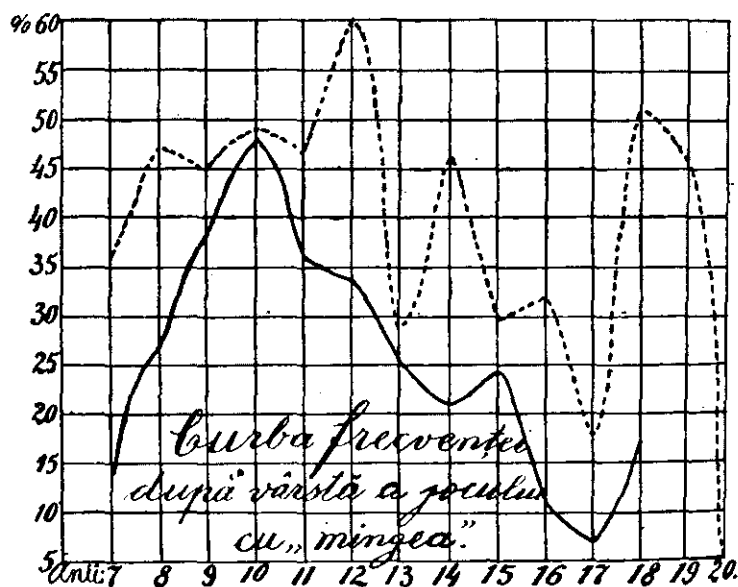
Deși sportul, după cum vom vedea mai târziu, a ajuns să cucerească mare teren printre elevii școalelor noastre, bănuiesc totuși, că printre jocul cu mingea se va fi strecurat și joc cu foot-ballul. Ni-a fost însă imposibilă aceasta evităre, care repet e mai mult o bănuială, deoarece sportul — foot-ballul — a cucerit mare teren.

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Băieți	13,72	26,52	36,70	48.	35,76	33,85	24,94	20,80	24,14	10,88	7,47	17	—	3,03	%
Fete	35,90	47,25	44,78	49,16	47,43	62,24	28,52	46,28	30,26	32,19	18,12	51,06	46,14	—	%

Jocul cu mingea este cunoscut și practicat de către băieți dela 7—18 ani consecutiv, apoi după o întrerupere de un an la 19, reapare la 20 ani.

Se începe jocul — de către băieți — la 7 ani într-o proporție de 13,72% și se termină odată la 18 ani cu 17%, apoi reapare la 20 de ani cu o proporție foarte redusă 3,03% care până aici a fost necunoscută. Apogeu il ajunge jocul cu mingea la 10 ani, este încontinuu în creștere numărul copiilor cari preferă acest joc. Dela 11 ani este o continuă descreștere a proporției, cu excepția anului al 15, când iarăși se urcă proporția avulă a 13 ani și cu excepția anului 18 când proporția este 17%.

Fetele încep jocul cu mingea la 7 ani cu o proporție mult mai mare ca a băieților 35,90% și îl continuă fără întrerupere până la 19 ani, când se termină cu o proporție de 46,14%. Punctul culminant este la vârsta de 12 ani când 62,24% de fete îl preferă. De la 12 ani, scade treptat proporția, după ce la 14 ani mai face o săritură de 46,26%, până la 18 ani, când proporția este aproape de apogeu 51,06%. Fetele preferă în mai mare măsură jocul cu mingea decât băieții.

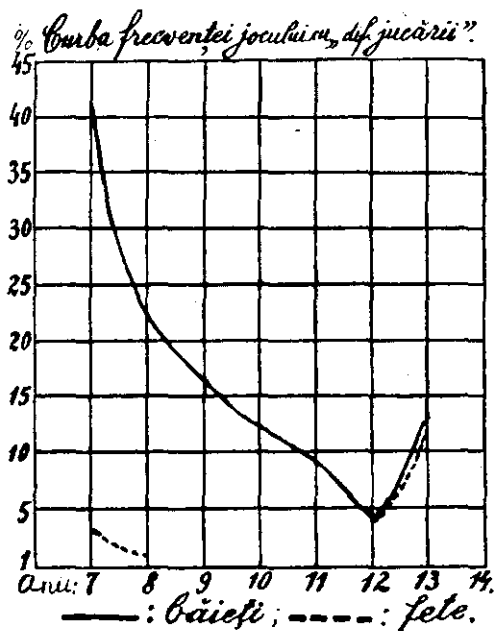
c) *Curba frecvenței după vârsta jocului cu „diferite jucării”.* Sub acest nume colectiv am grupat jocurile cu diferite obiecte confecționate de copii, cumpărate ori obiecte uzuale.

Vârsta	7	8	9	10	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20
Băieți	41,17	21,81	15,84	12	9,12	4,14	13,46	—	—	—	—	5	—	0,09
Fete	2,26	1,0	—	—	—	4,24	11,96	—	19,25	—	—	—	—	0,6

Acest joc este mai frecvent la băieți. Ei începând de la 7 ani îl practică consecvent în mod descrescând până la 13 ani. Reapare la 18 și iarăși la 20 de ani. La 7 ani începe într-o proporție de 41,17%, este apogeei acestui joc. La 13 ani numai 13,46% îl preferă. Proporția minimală este la 12 ani 4,14%.

Fetele nu-l preferă, decât la 7, 8—12, 13 și 15 ani. Apogeeul îl are chiar

la terminarea jocului, la 15 ani, într'o proporție de 19,25%, iar proporția minimală este la 8 ani cu 1,10%.

Evoluția descrescândă a interesului pentru jocul cu diferite jucării corespunde mersului regulat dela concret la abstract, dela imediat la mediat. La început, tot ceea ce cade în mână copilului îi slujește pentru joc¹⁾.

d) *Curba frecvenței după vârstă a jocului „de-a caii”.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Băieți	7,84	8,16	7,98	—	—	1,78	—	—	—	0,64	—	—	1,81	—	%
Fete	2,56	2,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	%

Curios lucru că și la 16 și 19 ani se găsesc băieți cari preferă acest joc. Incepe la 7 ani cu o proporție de 7,84% și este consecutiv până la 9 ani. Reapare încă de 3 ori după intervale de pauză de 2—3 ani. Apogeul este la 8 ani în proporție de 8,16%. Proporția minimală este la 16 ani, 0,64%.

Fetele nu-l preferă decât la 7 și 8 ani și aici într'o proporție redusă. Cele mai sburdanice probabil.

e) *Curba frecvenței după vârstă a jocului „de-a ascunsele”.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Băieți	3,92	—	2,66	3,20	0,76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	%
Fete	—	—	1,29	—	3,81	3,8	0,92	—	—	—	3,02	2,22	—	—	%

Apogeul acestui joc este la 7 ani $3,92\%$, un an pauză apoi iarăși reapare și durează până la 11 ani, terminându-se cu o proporție redusă, $0,76\%$ la băieți. La fete acest joc începe mai târziu, la 9 ani și într-o proporție mai mică ca la băieți, $1,29\%$, apoi după o pauză de 1 an, reapare la 11 ani cu o proporție mai mare $3,81\%$, ajungându-și aici apogeul și se continuă până la 15 ani, când atinge proporția minimală de $0,92\%$ apoi după o pauză de 3 ani reapare la 17 și 18 ani, terminându-se cu o proporție de $2,22\%$.

f) *Curba frecvenții după vârstă a jocului „de-a prinsele”.*

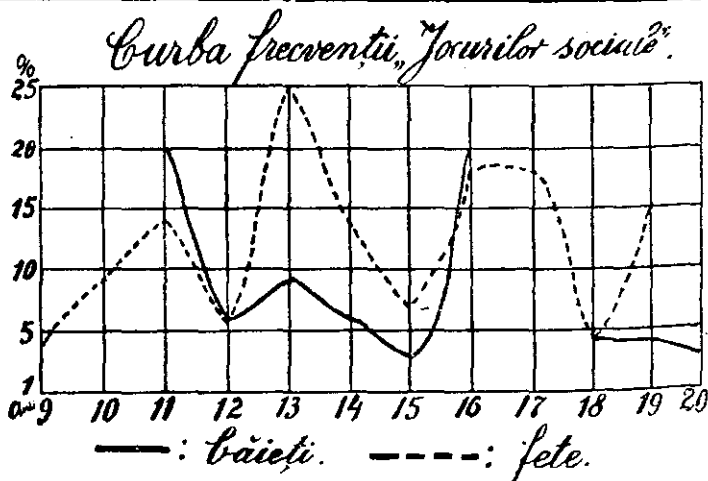
Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Băieți	9,80	4,10	0,53	1,60	—	4,75	—	—	—	—	—	—	—	—
Fete	—	3,20	1,29	—	—	—	0,92	1,62	5,50	—	—	2,22	—	—

Privind, în imaginație, curba de evoluție a acestui joc la cele două sexe, ne izbește un contrast, anume apogeul la băieți acest joc îl atinge la 7 ani adevărat finea primei copilării în proporție de $9,80\%$, iar la fete la pubertate, 15 ani, în proporție de $5,50\%$. La băieți se termină jocul la 12 ani, pe când la fete, după ce pauzează doi ani după apogeu, reapare, la 18 ani.

Punctul minimal al jocului coincide la cele două sexe, este la 9 ani, la băieți într-o proporție de $0,53\%$ iar la fete cu $1,29\%$.

g) *Curba frecvenții după vârstă a jocurilor „sociale”.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Băieți	—	—	—	—	19,76	5,91	0,42	6,34	3,30	20,48	—	4	3,62	3,03
Fete	—	—	4,42	8,83	14,17	6,36	24,84	13,80	7,33	17,76	18,12	4,44	15,38	—

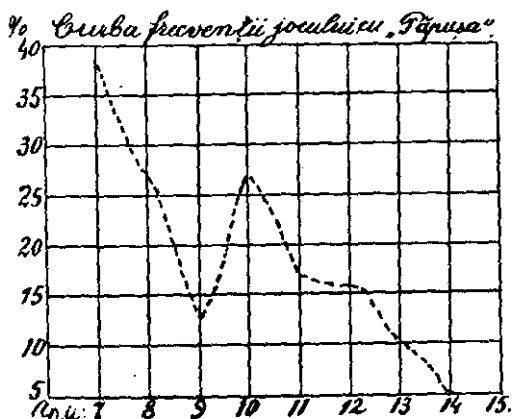
Sub acest nume cuprindem atât jocurile cum sunt, de-a trenul, de-a neguțătorul precum și alte jocuri numite de copii cu acest nume „jocuri sociale.”

Jocurile aceste încep la băieți la 11 ani în proporție mare 19,76% și se continuă fără întrerupere până la 16 când își atinge apogeul 20,48%, apoi după o pauză de un an reapar la 18 ani, dar în proporție foarte scăzută, 4%, apoi tot mai scăzută și termină la 20 de ani în proporție de 3,03%. La fete începe mai de timpuriu, la 7 ani, dar în proporție mai mică 4,42% și continuă fără întrerupere până la 19 ani inclusive. Apogeul îl atinge la 13 ani cu 24,84%.

h) Curba frecvenței după vârstă a jocului cu păpușa.

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Băieți	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	%
Fete	38,46	27,47	13,36	26,79	16,66	15,90	10,15	4,87	—	—	—	4,44	—	—	%

Acest joc, specific femeesc, își atinge apogeul chiar la 7 ani 38,46%, apoi merge descrescând până la 9 ani. La 10 ani iarăși reia o proporție mai mare 26,79% apoi tot descrescând merge până la 14 ani. 3 ani pauzează, pe urmă reapare la 18 ani cu o proporție foarte redusă 4,44% cu care se și termină.

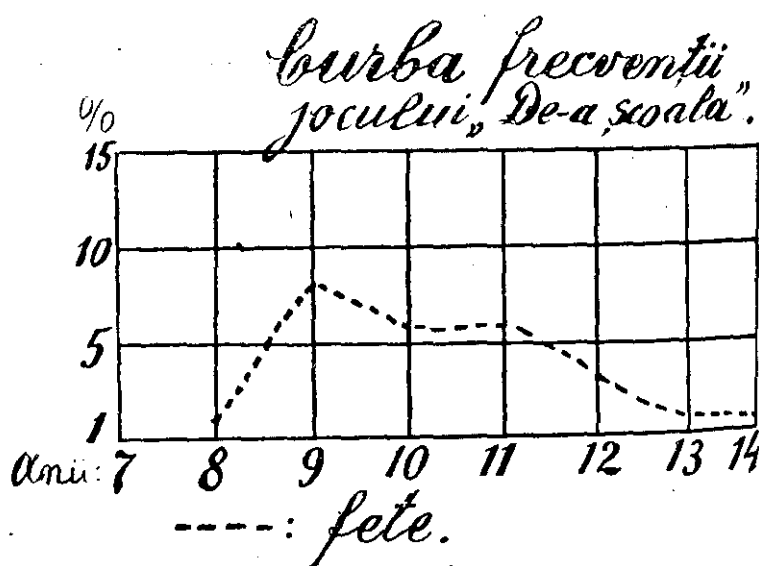
Fetele americane, conform anchelei lui Hall se pasionează de păpușă mai ales între 7 și 10 ani. Exact ca ale noastre. Apogeul la americane însă e cu un an mai târziu decât la ale noastre, la 8 ani și jumătate.¹⁾

¹⁾ Dr. Ed Claparède Psihologia copilului și Ped. experimentală pag. 736.

i) *Curba frecvenții după vârstă a jocului „de-a școala”.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Băieți	—	—	2,69	—	—	0,59	—	0,57	0,66	—	—	—	1,81	—
Fete	—	1,10	7,78	5,6	6,41	3,18	0,92	0,81	—	—	—	4,44	—	—

Este mai frecvent la fete decât la băieți. Se începe la 8 ani cu o proporție de 1,10‰ și se continuă fără întrerupere până la 14 ani. Dispare, pe urmă reapare la 18 ani cu o proporție de 4,44‰. Apogeul îl are la 9 ani 7,78‰. La băieți începe cu o proporție de 2,66‰ la 9 ani. Pauzează 2 ani și reapare la 12 ani cu o proporție de 0,59‰, iarăși pauză un an, apoi durează încă 2 ani. După 15 ani dispare și reapare la 19 ani cu o proporție de 1,81‰. Apogeul îl atinge la 9 ani, adică chiar la începutul apariției sale.

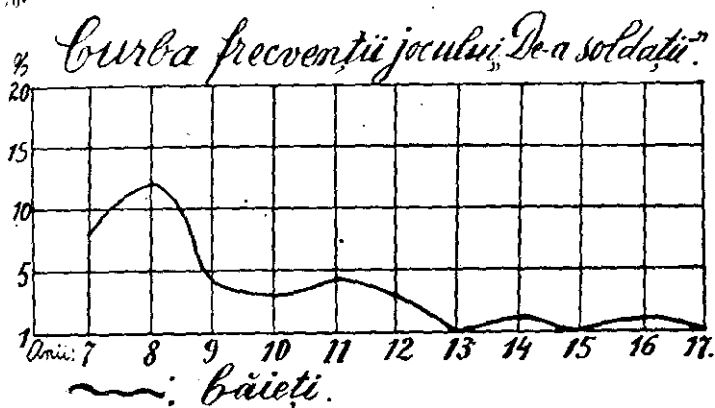
j) *Curba frecvenții după vârstă a jocului de-a soldații.*

Vârsta	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Băieți	7,84	11,56	4,25	3,20	3,80	2,97	0,67	1,15	0,66	1,28	0,81	—	—	—
Fete	—	—	0,61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Loc specific pentru băieți, totuși aflăm și fete cari mălturisesc interes pentru el, la 9 ani în proporție redusă însă 0,64‰.

Băieții îl exercită dela 7 ani fără întrerupere până la 17 ani. Apogeul

il atinge la 8 ani cu o proporție de 11,56%. Proporția minimală este la 15 ani 0,66%.

Natural, n'am pretenția, ca prin aceste constatări să fi stabilit curba generală de frecvență a diferitelor feluri de jocuri pentru toți copiii, nici măcar pentru toți copiii români. Este vorba numai de rezultatul unei anchete făcută asupra alor peste 3000 de copii din orașul și diferitele regiuni ale județului Arad. Am voit prin această lucrare și altele de natura aceasta¹⁾ să contribuim cu realități la întemeierea pedagogiei românești, pe care trebuie să ni-o formăm. Dar am mai aflat încă ceva:

Cu toate că ancheta a fost de natură psihologică, am făcut și unele constatări pedagogice, respective am constatat neajunsuri pedagogice în legătură cu problema jocurilor copiilor, cari toți au fost școlari. Anume:

Jocurile la cari se provoacă subiecții nostri sunt foarte puțin variate dovadă că jocurilor nu li se dă cuvenita importanță în școlile noastre. Copiii învață jocurile unii dela alții și mai ales acele jocuri, pe cari cei mai mulți le cunosc din perioada anteșcolară. N'am întâlnit nici un joc psihic; iar cele sensoriale, motorii și cari dezvoltă funcțiuni speciale sunt reduse la 2-3. Dacă admitem, ceea ce este verosimil, că copiii se joacă mai multe jocuri decât câte au mărturisit, aceasta nu schimbă întru nimic constatarea lipsei de importanță ce se dă jocurilor școlarilor.

Subliniez această constatare, pentru că este făcută nu asupra unor copii din aceeași localitate, ci din diferite localități și regiuni. Am anchetat copii din oraș și sate. Din ținuturi muntoase și dela șes. Din podgoria și din lăcașul Aradului și totuși sunt atât de reduse felurile jocurilor. Sunt deci jocuri generalizate și banalizate, cum am spus, cunoscute înainte de perioada școlară. De unde rezultă, că școala nu utilizează acest mijloc de educație.

¹⁾ Examenul antropometric al copiilor din județul Arad Revista generală a învățământului nr. 7 din 1929 pag. 405 și Școala Vremii Nr. 2 din 1930.

Dacă chestiunea jocurilor se va trata tot cu atâta indiferență, atunci pe lângă faptul că nesocotim un important factor educativ, care își are rolul său special în educație și care nu poate fi înlocuit cu altul, rămânând astfel o parte a sufletului copilului neexploatăată, prin lipsa de variație, aceleași jocuri, devin plictisitoare, eventual degenerază în jocuri urâte și vădămătoare atât fizicului cât și psihicului și deci necorespunzătoare rosturilor lor, de a desvolta în mod *armonic și agreabil* toate funcțiile fizice și psihice.

Iar învățătorul în loc ca cu asemenea ocazii — când se joacă copiii — să poată observa diferitele manifestări ale sufletului copiilor, este ocupat cu împărțirea dreptății între copii, cari tot mereu vin și-l conturbează cu acuze reciproce ce și le aduc din cauza, că nu știu să se joace jocuri frumoase și interesante, cari să-i desvolte *armonic și agreabil*.

Că de fapt în școlile noastre nu se consideră după cuviință jocul ca mijloc de educație m'am mai convins și pe altă cale. În programa învățării învțăătorești figura și jocul. Am ascultat această conferință în care am auzit toate teoriile în legătură cu jocul. Nu ni s'a arătat însă nimic practic despre jocuri.

Chemarea noastră a dascălilor nu este să facem teoria jocului. Aceasta o fac alții. Noi trebuie să răspândim cât mai multe jocuri printre copii, ca să desvolte cât mai multilateral sufletul copiilor, să ne jucăm chiar cu copiii. Nu vreau să zic, că nu trebuie să cunoaștem teoriile în legătură cu jocul și cu alte chestiuni în general. Aceasta e necesar chiar, dar nu trebuie să ne mărginim în cel mai bun caz la reproducerea teoriilor, ci să căutăm să le aplicăm, să le verificăm, dând prin activitatea noastră practică nouă sugestii teoriei.

Dacă însă teoria rămâne pentru teorie, iar în practică se lucrează după cum crede fiecare, ori nici cum, atunci natural nu poate fi vorba nici de rezultate mulțumitoare în domeniul educației practice, și nici de progres în domeniul științei educației.

Numai colaborarea acestor doi factori: teorie și practică¹⁾ ne pot da rezultate corespunzătoare; iar în realizarea succeselor, nu este de mai puțină importanță contribuția practicei decât a teoriei.

Teodor Marian

¹⁾ Școala Vremii Nr. 7 pag. 3.

Educația fizică în școala primară.

După metoda D-lor: Kindermann și Lillie.

„Tot ce facem în școală, trebuie să pornească dela copil” zice pedagogia modernă. Această cerință să potrivește foarte mult și la educația fizică.

Mișcările ce le face copilul, când se joacă, sunt evenimentele sufletului său. Un copil de 7 ani încă trăește în lumea imaginației. Păpușa cu care se joacă fetița, știe râde, plânge, adecă trăește.

Când ajunge copilul la școala primară, numai încet poate fi condus dela fantezie la realitate. Dar nici nu strică, dacă copilul și în școală rămâne încă copil.

Ca toate studiile așa și educația fizică trebuie să aibă în considerare desvoltarea corporală și sufletească a copilului.

Copilul care vine primadată în școală posedă deja noțiuni despre diferite animale, despre diferite ocupațiuni, despre casă, stradă, piață, târg, etc. Prin jocuri gimnastice avem posibilitatea a face încăodată vii noțiunile acestea. Cel mai bun material pentru ed. fizică este acela, care este luat din viața copilului.

Educația fizică să fie o oră de bucurie. Copilul numai atunci va fi volos, dacă și învățătorul se joacă și râde cu el ca un copil. Învățătorul trebuie se fie într'o strânsă legătură cu copiii. Aceasta însă numai atunci e posibil, decă posedă capacitatea de a fi încăodată copil.

Un învățător morocănos, care a uitat să râdă, care nu mai știe a se târi pe coate și genunchi, care nu mai știe sări ca iepurașul, care nu mai știe a se da peste cap, care nu mai este elastic: acela face mai bine, dacă lasă educația fizică în grija altor colegi.

Întrebarea este deci cine să facă educația fizică în școala primară? Mulți dintre învățători nu dau nici o atenție dexterității lor. În Germania, în cele mai multe școli, pentru dexterități sunt angajați învățători speciali. Eu însă sunt de părerea, că educația fizică necondiționat trebuie să rămână în mâna învățătorului, deoarece tocmai la educația fizică are învățătorul cea mai bună ocazie să cunoască caracterul și temperamentul copilului.

Până în prezent favorit al învățătorului a fost acel copil care a fost primul în studiile științifice. Prin educația fizică învățătorul are posibilitatea de a cunoaște și capacitatea fizică a elevilor și prin aceasta va cugeta mai real.

Care este metoda, după care să predăm educația fizică? Metoda e simplă. *Bucuria* este tot ce se cere dela o oră de educație fizică, zic învățătorii Hermann Kidermann din Berlin și Iohannes Lilie din Halle.

La educația fizică copiii trebuie să se simtă mai liberi, care libertate însă nu-i permis să degenereze în desordine. Învățătorul trebuie se fie capabil a înfrâna clasa și atunci, dacă bucuria copiilor este ceva mai mare.

Cel mai bun mijloc pentru acest scop este un fluier. Când sună fluierul, copiii, cari se joacă pe un teren mai întins, trebuie să stea nemișcați la locul lor.

Să presupunem că învățătorul vrea să se joace cu copiii săi

„I E P U R A Ș U L”

Iepurașul este cunoscut copiilor. Cei mai mulți au văzut deja iepure și au auzit multe povestindu-li-se despre el. Învățătorul conduce pe copii la o livadă sau un alt loc potrivit în apropiere de școală. (Necon condiționat să fie un loc fără praf)

Nerăbdători așteaptă copiii să se înceapă ora. După sunetul fluierului toți stau nemișcați la locul lor. Învățătorul începe: „Aștăzi ne jucăm de-a iepurașul. Ochii strălucitori de bucurie arată, că iepurașul este în mijlocul interesului lor. Vătuil, cu urechile cele mari, cu o blană sură, cu toate mișcările lui cu care se ridică în două picioare, sau se pitulează, livada, pădurea, câmpul, șanțul, pomul, vânătorul, copoiul, toate acestea sunt în prezent unite în noțiunea „iepurașul”.

Învățătorul așează copiii în ordine. Copiii se iau de mână și formează un cerc, apoi lasă mâinile jos și se întorc spre dreapta. În frunte cu învățătorul toți se duc la vânat. La început merg încet, apoi mai repede. (Iepurașul e mai departe) cu pași mari și apoi mai mici. Învățătorul comandă: „Nu e permis să vorbiți, ca să nu fugă iepurașul”. „Mergeți în degete” sau „Vă lăsați mâinile jos, ca să nu vă vadă iepurașul.” „Umblați mai tiptil ca copoiul sau lupul.” „Acum vă ridicați, ca să vedeți spinul.” Două linii sembrate cu cretă arată, că acolo este un șanț. Inv. strigă: „Săriți peste șanț.” Ajung la o punte: treceți peste ea.”

În sfârșit aflăm iepurașul. Acum copiii fac mișcările iepurașului. Apoi vine vânătorul cu copoiul etc., etc.

Principalul este la toate mișcările, ca copilul să rămână cu

uzia și dispoziția ce o cere situația. Învățătorul nu poate să
ite chemarea lui nici la corectarea mișcărilor.

Jocurile trebuie luate după un plan sistematic, iar exercițiile
e sunt în ele, se fie așa alese, că corpul copilului să se des-
volte armonic.

După acest metod se predau jocurile mai ales în clasele
inferioare.

Ioan Schuch
învățător.

Păreri privitoare la predarea învățământului religios în școala primară.

Prin modificarea unor articole din legea învățământului pri-
mar de către D. Profesor N. Iorga, fostul Ministru al Instrucți-
unii și Cultelor, s'a consfințit pe întreaga țară o măsură care dă-
mă numai în unele Dieceze, impusă de Chiriarhii respectivi.
Este vorba de legea prin care preoții sunt obligați să predea în-
vățământul religios în școala primară.

Principial măsura este bună. Toate aparențele pledează în
favorearea ei. În practică, însă, are multe lacune.

În cele ce urmează, voi arăta unele din aceste neajunsuri.
a) Nu toți preoții primesc cu plăcere să predea studiul religiei
în școală. De aci venire neregulată la cursuri, lipsă de entuziasm
în predarea lecțiilor.

b) De multe ori — în orele fixate în program pentru religie
preotul are alte servicii de făcut (înmormântări, botezuri, etc.,)
și lipsește forțat dela datorie. Învățătorul nu predă nici el religia
în orele în care a absentat preotul, pentru că consideră că e de
datorie acestuia. În acest caz, elevii rămân fără educația religi-
oasă completă. Dacă preotul e zelos și vine în alte ore decât
cele fixate în program, se nasc incidente între el și învățător, pe
chestia respectării programului.

Sunt și unele impedimente de ordin pedagogic: Majoritatea
preoților, cari propun religia în școala primară, nu țin socoteală
nici un principiu metodologic, ca și de nici-o indicație a psi-
hologiei infantile. Pretind ca elevii să memoreze aidoma toate

textele biblice. Fac apel numai la memorie, în predarea acestui studiu și nu apelează la rațiune și mai ales la sentiment, singurul în stare să creeze deprinderi moral-religioase. Nu se respectă stadiul posibilității de înțelegere a unor date abstracte, la o vârstă dată a copiilor. Copiii, în clasa II-a sunt puși să învețe simbolul credinței și tot felul de rugăciuni la care inima lor rămâne insensibilă și cărora rațiunea nu le sesizează înțelesul.

Uzitându-se procedee străine de vârsta și firea elevilor, în predarea lecțiilor, copiii, în cele mai multe cazuri, nu pot învâța (căci numai asta li se cere) textele religioase și de aici urmează aplicări de pedepse medievale, onoare excepțiilor, experimentate pe spatele viitorilor enoriași, pedepse cari trezesc în sufletul copilului aversiune față de preot și prin aceasta, ura față de obiectul ce-l predă și față de instituția ce-o reprezintă. Iată-ne deci ajunși la un rezultat contrariu celui vizat de bunele intenții.

Neînțelegerea principiilor de bază ale religiei strămoșești și aversiunea față de preot, acumulată încă de pe băncile școlii, vor forma agenții cel mai puternici, cari vor determina pe viitorul adult să aplece urechea la toate șoaptele insidioase ale predicatorilor sectari.

Mai este încă o chestiune foarte delicată, asupra căreia trebuie să insistăm. Printre elevii școalelor primare sunt și fii ai sectarilor: baptiști, adventiști, etc. Preoții noștri, onoare excepțiilor în ora de religie, evacuează, pur și simplu — pe acești elevi din clasă, chiar acolo unde predicatorii cultului respectiv n'au autorizație a predica religia. Se uită că prin violență nu se face nici-o apropiere sufletească și că păstorul din parabolă a lăsat singure să pască pe cele 99 oi și a plecat să caute pe cea pierdută. Învățătorul este al tuturor locuitorilor satului, indiferent de cult. El poate avea datoria, dacă propune religia, s'o propună tuturor elevilor când sectarii n'au autorizație s'o propună la adepții lor.

Nu sunt rari cazurile când elevul, fiu de sectar, convins că este atras de învățător prin predarea studiului religiei, la major devine fiu al bisericii creștine ortodoxe, scuturându-se de toate aberațiunile sectare, odată cu ieșirea de sub tutoratul părinților.

Pentru considerațiile expuse, se impun unele lămuriri. Autoritățile școlare, de comun acord cu cele bisericești, trebuie să găsească o modalitate prin care să înlăture, cel puțin în parte, lacunele arătate aici.

În orice caz, numai acei preoți să predea religia în școala primară, cari își iau de bună voie, nu din ordin, această sarcină și acolo unde sunt doi sau mai mulți preoți în comună, să fie obligați a se suplini reciproc în orele de învățământ, atunci când obligațiunile preoțești îi sustrag dela îndatorirea de catihetă.

În celelalte cazuri religia să fie predată tot de învățător, căci nu-i destul să ai o vastă cultură teologică și să fi reprezentantul bisericii creștine ortodoxe într'un sat. Mai trebuie suflet dedicat creșterii generațiilor viitoare, precum și spirit înțelegător față de realitățile sufletului copilăresc.

Nilolae D. Cârstea
inv.

Din trecutul școalei normale de băieți din Arad.¹⁾

IV.

(Urmare).

Ca bază a aprecierii disciplinei aplicată în școala noastră învocatările filosofului englez H. Spencer, care susține că există un raport între sistemele de educație și stările sociale. „Procedeele didactice, zice H. Spencer, au mers paralel cu metoda generală a spiritului unei epoci. Așa atunci când în lume totul se întâmplă în mod stereotip, când spiritul omenesc era tiranizat de dogmatism, nu putea fi vorba nici în școală de activitate spirituală independentă. În timpurile despotismului politic, care guvernează și pedepsește cu asprime, se observă și în școală o disciplină aspră susținută prin nuiă și carceră.

Creșterea libertății politice și temperarea legilor penale sunt urmate de un asemenea progres și în școală: ordine cu pedepse cât mai puține.

În timpul ascetismului predomina principiul, că suferința, înlăturarea bucuriilor, plăcerilor vieții ne apropie de perfecțiune, iar educația impunea înfrângerea înclinărilor copiilor, suprimarea voinței individuale a activității spontane.

Numai în măsură ce s'a considerat ca scop al omului fericirea în această viață, numai atunci încep pedagogii și filosofi a-și da seamă, că cele mai multe din dorințele copiilor pot fi satisfăcute, că jocurile și peste tot libera lor manifestare trebuie încurajate ca și toate tendințele naturale bune ale spiritului lui.” (I. Căvănescu: Didactica generală).

Acest raport constatat de H. Spencer între educație și stările sociale îl vom observa și în evoluția disciplinei din școala noastră.

*

¹⁾ Conf. ținută la 24 Febr. 1930 la liceul Moise Nicoară în ciclul de conferințe: „Aradul de altă dată”.

Spre a înțelege rostul primelor dispoziții disciplinare, luate în școală, notez în treacăt că educația are două mijloace, învățământul și disciplina. Învățământul luminează mintea spre a cunoaște binele. Iar disciplina determină voința pentru a apuca pe calea bună. Și lucru foarte caracteristic al pedagogiei ce domina în școala noastră este perfectul acord ce există între cele două mijloace ale educației, învățământul și disciplina. Dacă prin învățământul arătat în prima programă dela 1812 a școlii noastre, mintea s'a îndreptat spre cultura religioasă morală, primele dispoziții disciplinare s'au referit la reglementarea vieții religioase. Așa consilierul și inspectorul Nestorovici după înăugurarea școlii, îndrumă corpul prof. să raporteze despre împărtășirea elevilor cu sfintele taine, să privească cu ochi ageri cazurile disciplinare și să le judece cu asprime și rigoare.

Iată ordinul:

*De bun neam născute d-le localnic director
Mult cinstite Înalt învățați și pre străluciților
D-nii, Catiheta și Profesori!*

De vreme ce și în trimestralnica relație despre sporii și purlarea tinerimei prin Domniile Voastre, mie trimise deajuns s'au dovedit, dar și din alte mai multe de crezământ vrednice isvoare chiar și lămurit s'a arătat, cumcă tinerimea preparandă, punând legile școlastice, dela prea înaltul tron spre neîndoită păzire prescrise, întărite și sfințite sub picioare, religia, nu lăsa la școală totdeauna și când sunt prelecții nu vine, mai mult de prembulare; scaldătoare și de alte urâte lucruri, decât de învățătura studiilor sale se îngrijește, pe prepușii săi nu-i socotește, și mai nici cu o reverință îi întâmpină, apoi prin așa fel de fapte și pășiri inproviabile, precum norocirea sale cei fiitoare își strică, așa și nădejdea patriei și a jubilei nații o sugrumă, pentru aceia luând eu toate acestea cu mare durere în dreapta socotință Domniilor Voastre vă poruncesc, ca pre tinerimea preparandă înaintea conșesului să o chemați, și celor ce împotriva legilor și după cum s'a zis mai sus, au lucrat, afară de cei buni, cari mie cunoscuți îmi sunt, neplăcerea mea să le descoperiți. Iară cu un cuvânt, întregei tinerimi în numele meu să demandați, ca ea religia lu Dumnezeu, carea numai una și singură aduce pre om către fericire, cu deadinsul să o păzească, la școală în toată vremea și necurmat să păzească, și legilor școlastice din întreg să se supună ca, urmând așa și așteptării patriei și nădejdei naționale cu totul să răspundă: deci cei ce vor păși deacum înainte preste legile școlastice, Domniilor Voastre pe grije să vă fie, ca unii ca aceia, după cum am marginit (holărit) în Conșes aspru să se pedepsească, întralt chip nefăcând.

Datu-s'au la Arad, în 15 Iulie st. v. 1819

Al Domniilor Voastre
gata spre servire

Uroș Nestorovici.

Elevii, erau obligați să postească în cele patru posturi mari ale anului bisericesc. Să meargă la biserică și să participe în mod activ la serviciul divin, conform unui plan stabilit. Iată un ordin de dispensă în limbajul timpului,

Bine înțelepților Domni Profesori, mie iubitorilor,

Pe scrisoare al Bineînțeleptelor Domniilor-Voastre de 26 zile a lunii Februarie și anului curgătoriu, către mine, în treaba dobândirii dispenzației de a mânca de fruptu întru acest S, marele post pentru 12 preparanși, după numele și porecla numai, însă nu și din care loc, și Eparhie aceia sânt, mie, arătați, trimisă, am a răspunde: cumcă din pricinele mie la acei cu numărul 12 mie în însemnare arătați preparanși, cari acuma la Rima-catolici în sălaș și la mâncare se află, dispenzeluesc și blagoslovesc să poată a mâncare de fruptu' cu a cea mai departe a mea înșliințare, că în vremi viitoare la nimenea mai mult așa dispenzație, din piicinele aceste mie aduse înainte, a da voi putea și dreptaceea de folos afla a fi mai de vremea aceasta pârînește a arăta, ca Bineînțelep Domniile-Voastre pe preparanși săi a-i îndrepta să puteți și știți că ei deacum înainte la așa locuri la oameni roștri cu lăcasuri și la mâncări să se așeze, unde S, S, posturi vor putea a poști, că altmintrelea fiestecine și în vremi viitoare dinadinsu la Rima-catolici s'ar așăza cu lăcașul, și la mâncare, numai pentru aceea pricină, ca să poată și să fie slobod și în vremi ale S. S. a mânca de fruptu, ce la fiestecine știut este, că aceea sfânta biserică Noastră de lege grecească neuită a Răsăritului nu îngădueste, dară pre lângă aceea preparanșii și așa tineri și sănătoși fiind de lipsă iaste, ca cu prilejul a învățaturii lor aici și latru asprimea (disciplina) a sfintei bisericii noastre să se obicinuiască, și poruncile ei a păzi să se învețe, precum pentru pilda a altora, așa și pentru ea să, și știe și ei pe tineri, carii lor cu vreme întru învățătură să vor crede cătră toate aceleași asijderea a povățui și învăța. Care când pentru știința și îndreptare mai departe pentru vremi viitoare arăt, întru alte aco-părământului lui Dumnezeu preporuncindu-vă, cu obicinuiță a me bună aplecătune inimii rămăiu

Al bineînțelepților Domni Profesori

Arad, în 1-a zili lunii Martie 1813

voitor de bine

A. P. Epis. m. p.

Participarea aceasta în mod activ la serviciul divin, aproape după acelaș plan s'a continuat în curs de 116 ani. până la 19 Eebruarie 1928, care de-lă notează prima Duminecă în care s'a făcut serviciul divin în catedrala episcopiei din Arad *cu abatere dela aceste norme, adecă fără ca preparanșii să participe în mod activ la serviciul divin*, unde și-au făcut da-

torința și în același timp educația religioasă timp de 116 ani. Profesori trebuiau să premeargă cu exemplu în exercitarea practicilor religioase, în mergerea la biserică și în împărtășire, asemenea și prin raportul armonios dintre ei să contribuie la corecta educație a elevilor. Abaterile dela această dispoziții se pedepseau cu destituire, iar elevilor li se aplicau următoarele sancțiuni:

1. Admonestare privată din partea profesorilor.
2. Admonestare și dojană în public.
3. Admonestare în fața consesului.
4. Pentru infracțiuni mari închisoare în școală timp de 3—14 ore.
5. Pentru purtarea necuviincioasă în biserică și în locuri publice, fustă, vătămarea autorității profesionale și cercelarea birturilor noaptea, arest 24 ore în școală cu pâine și apă.
6. În cazuri mai grave arest tri ore în închisoarea orașului.
7. Eliminare“.

Acestea sunt primele pedepse codificate în școala noastră și care sunt în vigoare până în anul școlar 1815—16.

Se petrece în anul acesta un lucru care merită atenția noastră cu scop de a trage din el foloase. Nu pentru că azi nu s'ar întâmpla lucruri asemănătoare, ci fiind atât de departe de noi cazul, vedem mai, clar urmările lui pentru elevi și școală, decât în cazurile contemporane, când ne amăgim sub diferite pretexte, că lucrurile deasemenea natură nu ajung la cunoștința elevilor noștri.

Iată cazul:

„Cu începerea anului școlar 1815—16 Constantin Dieaconovici Logo, care până aici propusese cântarea bisericească, propune de aici înainte limba sârbească, iar cantul și tipicul le propune catichetul Lucacic.

Corpul prof. nefiind mulțumit de progres, îi propune lui Lucacic, ca dinpreună cu Diaconovici să întocmească un plan de predare al cântărilor. Catichetul consideră acest fapt al colegilor săi de un atentat la viața sa și nu se învoiește. De aici între el și conses și superiorități neînțelegeri, în care se amestecară și vreo 5 preparanți cari locuiau la catihet, acuzându-l că îi ține murdari și ne îngrijii așa încât cămășile lor tot la 4—5 săptămâni le-au spălat și ca într-o odaie cu 2 paturi dorm 12 preparanți“.

În urma acestor stări disciplina școlară decăzu. Profesori ca să reabilitatească ordinea, aplicară pedepsele cele mai grave și probabil cu oarecare abuz, fiindcă inspectorul Nestorovici se simți nevoit a reglementa modul de administrare al pedepsei. În forma ca ele să nu se aplice înainte de a se fi ascultat elevul dacătră corpul profesoral, care singur e în drept a croi pedeapsa, dar cele grave, bătaia, închisoarea să nu se aplice până nu vor fi aprobate și din partea sa.

*Prinde au reușit după 4 ani flumini 27 zile în
seminera din 16 oct. 1932.*

După acest caz petrecut, în școală se introduc și pedepse fizice.

„Prima bătaie cu bâta în luna Dec. 1821 a stârnit mare nemulțumire între elevi, făcând un complot contra profesorilor, spre a-i împiedeca de a mai aplica în viitor asemenea pedepse. Conducătorii fură eliminați dar agresiunile ulterioare de către Nestorovici, care n'a luat atât de grav lucrul ca și profesorii.

Tot cu aceasta ocaziune se iau din partea lui Nestorovici următoarele dispoziții disciplinare:

1. Bătaia cu bâta se menține pentru cazuri grave, cași bătaia cu biciul dar,

2. Profesorii să nu închidă elevii în cursul lecțiilor și să nu-i bată din proprie autorizație și să nu-i trateze rău.

3. Rațiunea pedepsei cere, ca elevul care greșește să fie admonestat de mai multe ori și dacă nu se îndreaptă să fie eliminat și fără aplicarea pedepsei corporale.

Plânsorile profesorilor contra elevilor neascultători să nu se ia de absolut adevărate ci să se cerceteze temeinicia lor.

Fiind disciplina un mijloc al educației; ea urmărește pe preparanți și în căminurile lor.

Se interzice părăsirea cvartirelor după ora 8 seara. Profesorii vor face tablou despre acei cetățeni ai orașului, cari au preparanți în cvartir pentru ca să poată, fi controlați din partea autorităților orașenești despre modul cum își fac datoria de educatori ai preparanților în cvartirele lor. Cei cari se vor arăta nevrednici ca supraveghetori vor pierde dreptul de a mai ține preparanți în gazdă.

„Elevii sunt îndrumați cum să petreacă timpul de recreație, cum să se vindece de boale, nu cu leacuri băbești, ci cerând sfatul medicului. Scaldă în Mureș de asemenea era reglementată, numai Miercurea era admisă sub conducerea unui profesor“.

Cam așa decurge viața disciplinară în școala noastră până în apropiere revoluției.

Cele mai drastice, barbare măsuri disciplinare se introduc în anul școlar 1842—43: Iată care erau:

1. Pentru infracțiuni mai mari, și în afară de școală, ofensarea conșcolarilor, conturbarea prelegerilor și amenințarea profesorilor pentru absențe nemotivate dela școală, fumat ceartă cu conșcolari, 12—16 lovituri de biciu.

2. Dojană în conșes
3. Arest în școală și 6—8 bălai cu nuiua.
4. 12 lovături de biciu înaintea tinerimii întregi și a conșesului.
5. Inchisoarea 2—3 zile.
6. Carceră împreună cu ocupațiuni.
7. Afișarea numelor pe tabla cea neagră.
8. Examinarea mai riguroasă la examen.
9. Notarea în certificatul școlar.
10. Suspendarea dreptului de a fi învățător un an după absolvire.
11. Consiliu abundi, eliminarea din institut și scoaterea cu poliția din oraș“.

Libertatea, care a caracterizat timpul după anii 1848—49 își arată înfluențele sale și asupra disciplinei din școala noastră, întâi prin faptul că elevii sunți provăzuți cu legitimatie, pentru ca în timp de noapte să nu poată fi prinși de poliție ori jandarmi și tratați ca niște vagabonzi.

„Pedeapsa trupească, cu corbaciul, încetul cu încetul eșe din uz, fiind aflată de conferința profesorală ca foarte degradatoare pentru școală și „prea grosolan modru de a insufla moralitatea“.

„Reținerea în clasă se menține, dar înbinată cu ocupațiuni, sub supravegherea curatorului căruia pedepsitul trebuia să-i plătească 8 cruceri la zi.

În anul, 1876 pensionându-se directorul și profesorul Alex. Gavră, ca el dispar și vechile orândueli“.

În fruntea iestitutului vin oameni noi. Vine tinăru Teodor Ceonlea, care lucrează noi legi pentru viața internă a institutului, iar cu 5 ani mai târziu învățător Dr. P. Pipoș și iată-ne ajunși aproape de zilele noastre pe care unii le cunosc din experiență, iar alții din scrierile acelor doi bărbați cari fură stâlpii acestei școli.

Iată deci și disciplina aplicată în vechea noastră preparandie, 'ru este făcută la întâmplare, ori după capricii de-a le oamenilor fără cultură, mai ales pedagogică cum ar putea părea cititorului acestor pagini, ci ea resistă criticeii pedagogiei moderne, *este severă când acest spirit domlnă și viața socială și indulcită, când se temperează și stările sociale.*

De încheiere țin să amintesc două dorințe ale primului corp dipetic:
Prima a fost că „acest institut al niționi valahe, întemeiat pentru a crește învățători, cari să fie apostoli și luminătorii necumului lor dormind la cultură, să rămână întreg pentru todeauna“.

Acestei dorințe posteritatea a satisfăcut, întreținând această școală prin vitregia tuturor vremurilor peste cari au trecut, cu mari sacrificii, până la unirea tuturor românilor. Deatunci încoace statul român încă a dat spirit

ginul său acestei școli, contopind în cadrele ei nou înființata Școala normală de băieți printr'un acord între Stat și Consiliul Eparhial în urma cărui fapt azi putem afirma, *că acest institut, de fapt va rămâne întreg pentru totdeauna.*

A doua dorință a fost, ca preparanzii să nu locuiască la marginile extreme ale orașului, unde se rustifică și mai mult și unde petrecând numai între români mărginași n'au ocazie să convină cu oameni intelectuali, prin ce rămân incuți.

Această a doua dorință a primilor profesori ai preparandiei este în contradicție cu cerințele pedagogiei contemporane, care a întemeiat așa zisele „Școli noi” în aer liber, iar conducătorii de azi ai școlii normale care este continuarea vechei preparandii, — în lipsă de local în oraș — s'a acomodat spiritului nou, instalându-o în pavilioanele aviației la 7 km. de oraș

Vizorul va arăta de-acui parte este dreptatea. Noi constatăm, că Școala normală instalată în pavilioanele aviației din Arad—Gai, nu este nici pe departe amenajată în conformitate cu cerințele preconizatorilor „Școlilor noi”.

De asemenea rămâne a se discuta dacă împrejurările cari au determinat înființarea „școlilor noi” din apus (Anglia) corespund cu împrejurările între cari funcționează Școalele noastre normale.

Punctul de vedere al primilor profesori ai preparandiei în privința aceasta este foarte plastic exprimat în cuvintele... *unde se rustifică și și mai mult și rămân incuți.*

Ceeace trebuie să reținem noi, intelectualii de azi, din apostolatul amintitorilor profesori ai vechei preparandii, cari după cum am văzut, au condus cu înțelepciune vechea noastră preparandie și prin ea neamul românesc din aceste ținuturi, păstrându-l curat și întreg, pentru ziua mare a unirii, este că fiește care din noi să lucrăm diferențiați ca sferă de activitate, vreau să zic, fiecare cu toată energia sa la locul său, dar uniți cu toți în intenții curale îndreptate spre realizarea aceluiași scop:

Inarmarea neamului nostru românesc cu cultura timpului în care trăim și care îl va face popor vrednic să stăpânească pentru totdeauna patria sa înregită între granițele Daciei Traiane.

* * *

Imprejurările au făcut că conferința mea cu ocazia publicării să poată fi adnotată astfel:

Dupăce Școala normală de fete, — care dela înființarea ei, 1920 până la 1. Sept. a c. a ocupat edificiul construit și întrebuințat de statul maghiar pentru Școală normală de băieți, — a fost desființată, „Școala noastră”, și a ocupat clădirea care, orice s'ar zice, i-a aparținut de drept din momentul ce a devenit Școală de stat și astfel repusă „Școala noastră” în toate drepturile ei, azi din nou vedem realizată, prin mutarea în oraș și a doua dorință a primului corp profesoral al preparandiei, de a nu lăsa preparanzii (normaliști) „să se rustifice și mai mult” și de a nu „rămâne incuți”.

T. Mariș

Răspuns unei prejudecăți convenționale.

Dacă ar fi să definesc grandoarea unei personalități, aş face-o cu totul altcum decât prin acțiunile sale. Acțiunile adeseori nu dovedesc nimic. Faci acelaş lucru pentru rațiuni diferite, după deplasările interesului și condiționările împrejurărilor.

Pot virtuțile să aibă un criteriu? Există un principiu de justă apreciere a valorilor racordându-se acțiunilor ce concretizează energia sufletească? Poate o ființă umană, oricare i-ar fi ascenziunea spiritului și treapta socială, să și privească limpede ața în acțiunile obișnuite, în înfăptuirile zilnice? Toți consideră aptele tale, ca împrumutând aierul făpturii tale și să le treacă grăbit la activul ființei tale?

Analiza prin calculul motivelor ce determină acțiuni în varietatea contingentelor vieții, observă rațunea unei insuficiente și lacunoase edificări a personalității, prin biografierea acțiunilor sale și a întâmplărilor din lumea externă. Omul e mai mult decât acțiunile sale. Reacțiunile la mediul înconjurător, caracterizează cel mult individualitatea omului și ne spun puțin, sau de loc, despre omul spirit larg și creiator. Acțiunilor le scapă în majoritatea cazurilor esența conștiinței, fiind derulate de automatismul instinctelor și a afecturilor. În acțiuni putem citi gradul de dependență al omului față de mediu, experiența ce-i-a fixat eriditatea, structura sentimentală, temperamentul, pasiunile precum și forța acestora.

Acțiunile în cazurile cele mai dese maschează pe om. Ele sunt în funcție de împrejurări, de instinct și situație. Nenumărați oameni își derutează dușmanii cu multilaritatea acțiunilor ce par exteriorizarea fidelă a unei conștiințe, rezumatul activ al unui suflet melodia sinceră a unei inimi, în realitate sunt formele de camuflare, expedientele de moment, aparente înșelătoare și efemere.

Un sfânt poate fi creația unei împrejurări. Isgănit în pustiu unde prin forța lucrurilor nu poate păcătui, pus însă în mijlocul societății, în care să se frece continuu de nenea Ion, sau Petre pretinsul sfânt acționează în genul celorlalți. La nevoi similare acte similare. Un bogat poate fi un virtuos caritabil. Despoiați-l într-o zi de toată averea sa și va deveni cumplit de materialist.

Din punct de vedere al profesiunii actele omului iau direcția intereselor. Un medic anevoe își poate reprimă zimbetul ca în-

producere la o bucurie de câștig, când împrejurimile abundă cu bolnavi. Și'n virtutea căre-i rațiuni am vesteji noi bucuria sinceră ce-o simte preotul, sau tâmplarul de coșciuge, la moartea unui om? Să medităm puțin și vom ajunge să legitimăm ca loială această bucurie. A înțelege totul e a ierta totul. Preotul, tâmplarul și-au asumat răspunderea unei familii. Existența exigează mijloacele de trai. Că mijloacele sunt puțin onorabile, dar adevărate filoane de câștig, ce netezesc de griji viața unor ființe, ne inculcă atenție, recunoștință. Găsim loială bucuria plugarului în fața abundenței de recoltă? De ce n'am admite exteriorizarea aceleiași bucurii și a scuza și impertinența ochilor aprinși de lăcomie, profesionistului în fața recoltei sale de morți?

O verificare a realității ponderează afirmații pentru susținerea ideii, că una și aceeași virtute e justificată de rațiuni foarte diferite. Să luăm la întâmplare virtutea de a fi disciplinat. Un soldat e disciplinat, îndeplinindu-și datoria cu exactitatea zelului de a fi mereu corect. Autoritatea superiorilor îl antrenează în râvna de a traduce ordinele în fapt. Frica sa trecută prin filiera gradelor ierarhice, câștigă în acuitate de automatizare a sufletului într'atât, că nimic mai obișnuit, ca o simplă poruncă să declanșeze voința de orice inhibiții de instinct și să arunce soldatul fără prealabil în furia gloanțelor pe câmpul de luptă. Întrebăm: Cum calificăm noi aceasta disciplină? Ce virtute găsim soldatului supus până la sacrificiu? Erou? Eroismul n'a fost însă destășurarea unei voințe animate de o idee proprie. Eroul a fost fabricat de un ordin, de un simplu cuvânt.

Un individ iubește. Cedează tuturor capriciilor unei amante și devine până la un așa punct docil și susceptibil, că săvârșește acte pe cari odinioară rațiunea-i refuzase. Un singur gest poate să-i fanatizeze ura, după cum un suspin dulce și un sărut, poate să-i solfegieze cele mai delicate sentimente. Incet devine un instrument, pe care-l acordează amanta după modalitățile ei de schimbare. Un cuvânt al ei și părinții pe cari i-a iubit, nu-i mai respectă. O șicană, îi poate doza atâtea toxine de furie și ură încât nu-i exclus să ridice pumnul și să strivească o persoană ce crede că i-s'a opus fericirii. Nimic decât un singur cuvânt poate sgândări atâtea explozibile sufletești, să pulverizeze un capitol de viață cu toată rațiunea și bunul simț capitalizat în fapte și idei. O aprobare și pasiunile debordează ca un șivoiu din manta lor. Un indemn și conștiința își repudiază scrupulele și

concediază regretele și amintirile, ostracizându-le din memorie. Respectivul, devine un servant disciplinat al capriciilor unei femei. Resortul acestei conformări la acte, îl mașinează iubirea oarbă și înfocată. Și acum ce virtute putem găsi acestul supus care nu mai cazează discipline toanelor unei amante? Un moment în care nu-i putem contesta sacrificiile serioase în domeniul moral, și în cel material, consecința subordonării voinței sale pretențiilor și ordinilor unei femei. Subordonare am zis voinței, unei amante, voințe, adică disciplină.

O istorioară abundă în fecunda sursă de mijloace ce le dă coperea o fată sărmană, orfană de mamă, pentru mulțumirea paterințului ei un bețiv și cartofor de prima talie. Intrase slujnică într-o crâșmă, pentru a-l putea servi cu obișnuita damigeană de mizerie chiu. La patima beției se mai adauga mizeria și infirmitatea. Banii câștigați, erau insuficienți. Și când dânsul a devenit mai ursuz și mai exigent în pretențiile lui de părinte și în ultimul timp complet inapt de a munci, în virtutea unei discipline de respect și bunăcuviință, fata își redublă forțele, și a-i asigura pâinea de fiecare zi. Văzând că nu poate răbdi, și vânzând unui bordel, să poată face față cheltuielilor măruntelor urgente. După doi ani palidă, uzată și tuberculizată sfârși într-un spital necunoscută și fără să-i vegheze cineva la cap, se stinsese ca o lumânare învinsă de întuneric și furtună.

Persoanele indicate în exemplele de mai sus, au avut aceeași conduită, aceeași virtute pentru rațiuni cu totul deosebite. Un soldat disciplinat până la sacrificiu, nu amant automatizat în acțiune de capriciul iubitei și o fată care a pus respectul și iubirea tatălui mai presus de cinstea ei. Există un criteriu de evaluare, să mărturisească media corespunzătoare fiecărei discipline? Există un principiu de demarcare a virtuților, care să ne consoleze elocvent și susținut și durerea căsunată de activitatea de toate zilele? Dacă există un calcul moral o contabilitate a virtuții, care să deosebească viața unei personalități, cu toată masa actelor făcute în cariera ei și s'o crediteze cu efortul continuu, cu bunul simț, cu plină de zel, în sfârșit cu toată energia unui suflet care la disciplină e superioară în cele trei exemple? Care e adevărata virtute? Dispune umanitatea de un aparat perfect pentru înfrângerea stresemii extensiunii durerilor, greutatea evenimentelor, forța împingerilor, capacitatea constituției psihologice a individului pentru a avea dreptul să soldeze matematic actele cu merite?

Împrejurările fiind într-o continuă evoluție, indivizii având un fond psihologic deosebit, educație deosebită, inegalitate în distribuția bunurilor pământești, profesiuni deosebite, deci pentru toți reacțiuni deosebite, nu putem parveni la stabilirea unui criteriu echitabil de valorificare a omului prin acțiunile sale. De altcunum dezorientarea e și mai haotică, dacă eforturile noastre de a defini un criteriu de valorificare a faptelor, se exercită asupra masei întregi de acțiuni săvârșite într-o viață. Într'adevăr mai poate fi o virtute concepută ca și conduită de viață, model de copiat, dacă constrâns de forța împrejurărilor, de organizația prin legi, de soliditatea așezămintelor sociale, omul trebuie să lucreze altcunum decât ar dori? Exemplu plauzibil: soldatul.

Suspendați ordinele și gradele în militare și armata, se vor desface ca un puf umflat de vânt. Soldatul și-ar umple timpul petrecut în această instituție, cu ore de somn, mâncare, plimbare, trândăvie, hoții, beții și scandaluri. În sfârșit soldatul ar face de toate și n'ar mai avea timpul să fie disciplinat. Vasăzică disciplina a fost efectul unui constrângerii extrinsece și nu convingerea și efortul unei voințe.

Că acțiunile sunt departe de-a avea icona acelula ce le săvârșește, ni-o spun atâtea somități științifice și literare. Rousseau ca om a fost un personaj josnic. Viața consumată de focuri de gelozie, de ambiții, greșeli, scăderi morale, părinte rău față de familia sa și educator slab în practică. Ca om de societate un răsvrătit, un inadapabil anarhic în toată accepția cuvântului.

Un Goethe ilustru gânditor și literat german, prestigiul unei epoci și mândria unei națiuni; cine ar încercă să-i copieze acțiunile din viața de toate zilele? Iubitor pasionat al vieții, a primit-o și a gustat-o cu toată patima și însetarea instinctelor. O viață destrăbălată ca om, un regretabil compromis al moralei. Și cu toate acestea un Rousseau și Goethe nu încetează de a fi priviți ca protagoniștii cuceritori de noi orizonturi.

Căutați pe Eminescu în acțiunile sale, în micile întâmplări în viețuirea mizeră și vulgară și veți reconstitui un om depravat, neglijent, boem, lipsit de autocritică, și de simțul griji de mâine.

Pot fi chemate acțiunile ca martori, să pledeze pentru valoarea noastră? Nu! Omul evoluiază. La un anumit punct al vieții sale acționează într'un anumit fel, condiționat de mediu înconjurător, de înaintarea în vârstă, de felul profesiei, de gradul

de instrucție, de construcția sentimentelor, de intensitatea educației primite și de mărimea obstacolelor survenite. De altcun via implică atâtea combinații, încât nu arareori un păcat se ia prin ch'ar grandoarea tentațiilor. Dar niciodată esența cunoștinței paternitatea divinului, adâncul și insondabilul etern, nu se va garizează în actele de tiraj zilnic și banal.

În rezumat, lacunele, depresiunile oscilațiile spre stânga, nea prăvirile, evoluția în atitudini contradictorii, actele deviate de la cuminenția și ordinea moralei, alunecări voite și abandonări firești ale unui suflet, nu revelă nici pe departe valoarea sau infirmitatea unei personalități. Pe lângă motivele elaborate în sprijinul acestei concluzii, atașăm adevărul că numai o parte a forței sufletești se cheltuiește în acțiuni iar cea mai pură pulsează creații în zămisliri de noi realități. Și cred că tocmai acest puls concretizat în forme noi, poate pleda pentru superioritatea și valoarea omului. Da!, numai acest puls cu care am îmbogățit viața în culori și caracteristice, ne justifică înțelesul de a fi trăit și muncit — și nu fricțiunile aferente oricărei individualități. Fără artificii din expunerea motivelor de mai sus, se elaborează adevărul că dacă un om e mare, e mare prin creația sa și nu prin acțiunile sale.

Eminescu într'o formă superioară din Satira I-a, redă învolitatea posterității, care edifică personalitatea, cu materialul din biografia subțire încercând s'arate că n'ai fost lucru mare, că ai fost un om cum sunt dâșii. Dar să lăsăm versurile să vorbească.

..... Vor cătă vleiile tale

Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale

Astea toate te aprăpesc de dâșii. Nu lumina

Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,

Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt

Intr'un mod fatal legate de-o mână de pământ,

Toate micile mizerii unui suflet chinuit

Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

Gh. Tudor iv.

...Exempla Trahunt!

E timp de-atunci: aproape patruzeci de ani. Școala normală „Carol I” de învățători — acum în Câmpulung — funcționa în București încă dela înființarea ei în 1867.

După legea lui Take Ionescu, științele pedagogice — teoria și practica — trebuiau predate în ultimele două clase: a patra și a cincea. Totuș profesorul de pedagogie al școalei — om foarte harnic de altfel — găsisese necesar să ne ia pe noi cu învățătura încă din clasa III: psihologia lui Găvănescu *ca 'n carte!* (Dacă vi se întâmplă un manual la îndemână, cercetați, vă rog, de citiți orice capitol din el și judecați ce însemna a învăța — noi, la vârsta noastră și cu bagajul nostru de cunoștințe — acest meritos manual *ca 'n carte!*) Și totuși, cei ce doream *note mari* o făceam! Judecați deci cu ce sentimente așteptam noi clasa a patra, cu lecții și mai grele de pedagogie!

Toamna anului 1893 aduce însă la „Carol” și ca *director*, și ca *profesor de pedagogie* pe Ștefan Velovan.

După prima lui lecție de psihologie — *Producerea ideilor* — în clasa noastră a fost un delir! Simțeam, toți, că acum *avem* profesor de pedagogie! Lecțiile lui următoare de psihologie și de logică aplicate la pedagogie, apoi lecțiile noastre practice, urmate de vestitele ore de recenziune cred că sunt încă vii în mintea și în sufletul tuturor colegilor mei absolvenți din 1895 dela „Carol”.

În școala noastră nu eram cine-știe câți elevi: o sută și ceva. Gospodăria școlară, curățenia dormitoarelor, îngrijirea paturilor noastre — nu ne priveau: toate erau în grija servitorilor.

Iată însă că într-o bună zi ni se comunică măsura luată de direcția școalei ca fiecare elev să treacă la internat *să-și bată pătura*. Toți „copiii” din cursul „inferior” s’au supus fără cârtire; noi însă, „curs superior”, ne puteam noi coborî la un asemenea lucru înjositor? Desigur că nu. Și nu ne-am mișcat unul din sala de meditație: „Învățam”!

Intervenția subdirectorului a fost fără efect.

Și atunci a venit în sala noastră de meditație însuși directorul școalei, „noul” director și profesor de pedagogie, Ștefan Velovan. Lămuririle lui stăpânite, că măsurile de curățenie personală sunt o necesitate imperioasă pe care nu-i nici o rușine să și le îndeplinească fiecare; că el, ca student la Viena — și ca

el toți — nici nu ar fi îngăduit — ca noi — ca altul să poarte grija patului lui; *toate* aceste lămuriri și îndemnuri nu ne-a clintit din loc.

„Atunci — ne-a spus el tăios și tremurându-i bărbia — *dumneavoastră rămâneți aci de „învățați“ eu mă duc cu domnul subdirectur să scuturăm noi păturile tuturor elevilor din clasele a patra și a cincea“.*

Și a plecat. Și când, după câte minute nu știu, am trecut la internat, *am văzut pe Velovan bătând* (nu numai cu vigoarea celor patruzeci de ani de atunci ai lui, ci și cu conștiința *exemplului* care ne-a zguduit și ne-a scos din dârjenia noastră) *păturile normaliştilor superiori!*

Și-atunci, fiecare dintre noi a luat și și-a scuturat pătura — și conștiința — de praf!

Iar lungul răstimp de apropiere pe care m'a ajutat Dumnezeu să-l trăiesc pe lângă *el* mi-a dovedit că întreaga lui viață nu a fost altceva decât aceleași și aceleași lecții cu care ne-a ridicat pe noi în slăvi și ne-a zguduit în toamna lui 1893: *Producerea de idei și trezirea conștiinței datoriei!* Marin Florescu

D · I · V · E · R · S · E ·

Congresul învățătorilor.

În anul acesta, congresul obișnuit al învățătorilor s'a ținut în Chișinău, vechea capitală a Basarabiei.

În zilele de 28 și 29 August s'au adunat acolo aproape 2000 învățători de pe întreg cuprinsul țării, ca pe lângă desbaterile de interes general și profesional să facă legământ solemn pentru păstrarea intangibilă și inalienabilă a patrimoniului recâștigat cu sumedenie de jerfe și nespuse sacrificii.

Pe lângă impozantul număr de învățători, au luat parte la Congres și dl. D. Gusti ministrul instrucțiunii, dl. P. Andrei subsecretar de stat la acelaș departament, I. P. Sf. Sa Mitropolitul Gurie, dl. Răducanu f. ministru, dl. P. Halipa ministrul Basarabiei, dl. prof. univ. Vladimir Ghidlonescu, dl. deputat V. V. Haneș, dl. prof. I. Nisipeanu, dl. Bogos primarul Chișinăului ș. a.

Deschiderii congresului i-a premers Te-Deumul oficiat în

plendida catedrală de către însuși I. P. Sf. Mitropolit. Cu acest prilej I. P. Sf. Sa a rostit o cuvântare de îndemn la muncă și înfrățire între biserică și școală. La acest serviciu divin au participat alături de învățători, autoritățile locale împreună cu dnii miniștri.

După serviciul divin, învățătorii s'au întrunit în sala Teatrului Național. Congresul a fost deschis de către dl. președinte D. V. Toni. În cuvântarea de deschidere, dl. Toni face apologia luptelor duse în trecut pe pământul Basarabiei accentuând, că învățătorii vor ști să se străduiască și jertfească pentru a da poporului nostru tăria de stâncă, ca nimic să nu se clinească din sfânta dreptate a neamului nostru. Cuvântul de deschidere a fost întrerupt de puternice aplauze.

Între ovații cetește apoi telegrama adresată Maj. Sale Regelui. Și, după ce salută pe oaspeții cari au onorat congresul cu prezența lor, face o succintă dare de seamă a întâmplărilor mai importante ce au avut loc în anul din urmă.

Arată, rând pe rând, suferințele învățătorimii și luptele date pentru înlăturarea acestora. Cere achitarea salarelor restante în bani, plata lor la zi, situație onorabilă, desăvârșirea culturai învățătorilor în academii pedagogice, organele de control să nu mai fie recrutate din elemente recompensate pentru merite politice, să se dea țării numărul necesar de învățători pentru desăvârșirea culturai poporului și stărpirea analfabetismului, să se ia măsuri pentru aplicarea obligativității, întărirea cursurilor complementare prin regionalizarea învățământului și mai presus de toate, emanciparea școlii de sub stăpânirea politicianismului. Termină exprimând convingerea, că învățătorimea știe, că luptă pentru școală, luptă pentru viitorul țării.

la cuvântul dl. ministru Gusti, arătând în cuvinte bine simțite și adeseori subliniate de aplauzele congresiștilor, că ținerea congresului în Chișinău are menirea de a recunoaște străduințele depuse de școala din Basarabia, pentru unire.

Dl ministru promite apoi, că va avea raporturi de concepție și administrație cu reprezentanții corpului didactic; până la modificarea legii va acorda automat titlurile de definitiv, grad II și celor îndreptățiți până la 1 Ian. 1933. Recunoaște dreptul la înaintare în gradații, iar diferențele acestor înaintări vor fi trecute în buget când va fi posibil. Restanțele vor fi plătite în bani. Organele de control vor fi selecționate prin concurs. Numărul

învățătorilor nu se va micșora. Pentru întreținerea materialelor școlilor se vor acorda și subvenții de către stat.

După răspunsul la salut a dlor: ministru Halipa, primar Bărgos, prof. Nisipeanu, Nica, Macavei și primul președinte al Asociației înv. români Dumitrescu, se intră în ordinea de zi.

Cel dintâiu raport a fost făcut de dl Vierescu-Vaslui, asupra *întreținerii materiale a școlii primare*. D-sa cere: reorganizarea comitetelor școlare; majorarea cotelor cu cari vor contribui comunele rurale, urbane și județele; încasarea sumelor de către percepatori și vărsarea către Comitetul școlar județean, care face distribuirea; subvenții dela stat.

În baza acestui raport, congresul a votat următoarele *desziderate*:

1. Statul să ia asupra-și asigurarea întreținerii școlilor primare, punând în primul rând de acord legea învățământului primar cu legea administrației locale.

2. Să se modifice legea comitetelor școlare.

3. Să se afecteze comitetelor școlare 20% din venitul comunelor rurale, 15% din cel al comunelor urbane și 10% din cel al județelor.

4. Sumele bugetare să fie distribuite prin comitetul școlar județean și în locul prim să servească pentru acoperirea nevoilor școlilor de stat.

5. Cotele cu cari contribue comunele și județul vor fi înlocuite prin percepatori ca și aditionalele.

6. Întrucât din venituri nu s'ar acoperi spesele de întreținerea școlilor, statul să completeze suma la minimul necesar.

În ședința de după masă s'a desbătut referatul dlui Leu Mrejeriu asupra *înaintării învățătorilor*. La acest punct congresul a votat următoarele *desziderate*:

1. Absolvenții șc. norm. să fie numiți în ordinea strictă a clasificării.

2. Anii serviți efectiv să fie socotiți în calculul gradatului.

3. Prima gradatie să fie acordată după 5 ani efectiv serviți, apoi să se acorde automat, din 5 în 5 ani.

4. Examenul de definitivat se va da în fața unei comisii în care să intre și un reprezentant al asociației învățătorilor. Nu o probă să nu fie eliminatorie în sine.

5. Examenul de definitivat se va putea da mai mult decât de 3 ori.

6. Înaintarea la grad. II se va face prin colocviu, în asistența unui delegat al asociației învățătorilor, iar la grad I în urma unei inspecții generale și a unui delegat al asociației.

7. Înaintările se fac din 3 în 3 ani dala dobândirea titlului anterior.

8. Învățătorii gr. I cu activitate remarcabilă, cu lucrări și creațiuni în domeniul școlii și al culturii maselor, pot cere să fie admiși la examenul de învățător superior.

9. Licențiații secției pedagogice vor primi la numirea în învățământul primar titlul grad I, fără considerare la titlul avut înainte.

10. Până la modificarea legii în sensul dezideratelor, învățătorilor înscriși la definitiv și înaintări să li-se acorde titlurile și gradele pe baza legii în vigoare și pe data la care trebuia să fie examenele.

A luat apoi cuvântul dl. președinte Toni, referind asupra Casei de credit a corpului didactic. Referitor la această chestiune dl. T. Iacobescu propune, iar congresul votează următoarele deziderate:

1. Casa de credit se va descentraliza pe centrele regiunilor.

2. La administrarea ei să participe efectiv învățătorii prin reprezentanți aleși.

3. Casa să-și ia obligațiunea de a construi sanatorii și case de odihnă pentru învățători.

S'a desbătut apoi subiectul „Presa învățătorescă” al cărui raportor a fost dl. P. Jumanca. D-se face istoricul luptelor date de învățători și a izbândelor obținute cu ajutorul presei. În privința aceasta este concludent rezultatul luptelor din ultimul an, când sprijinul presei ne-a fost de un real folos.

Deși dl. raportor a pus la sfârșitul raportului concluzii, totuși congresul — având în vedere importanța chestiunii — a decis să amâne discuția pentru anul viitor.

Luni, în 29 August s'a raportat asupra „Salarizării învățătorilor” de către dl. V. Pop-Someș votându-se următoarele deziderate:

1. Achitarea restanțelor în numerar.

2. În bugetul anului 1933 să se prevadă toate drepturile materiale ce decurg din legea învățământului și de armonizare.

3. Să se plătească prin titluri de rentă drepturile nerespectate în trecut.

4. Salarul învățătorilor începători să fie minimum 3000 Lei lunar.

5. Tututor învățătorilor să li-se acorde indemnizație de chirie.
6. Pensile să fie unificate, fixându-se un minim de existență cuprinzând și pe învățătorii din teritoriile alipite scoși la pensă înainte de 1916.
7. pensionarea la 30 ani de serviciu.
8. Să se plătească diurnă de transport și deplasare la cercurile culturale.
9. Să nu se facă rețineri de salar la concediile de boală.
10. Să se acorde directorilor o diurnă fixă de cel puțin 75% din cea a unui director de liceu.
11. Plata salariilor să se facă între 20-30 ale lunii.
12. Ajutorul familiar să se plătească ori după câți copii.
13. Să se încadreze cât mai neîntârziat învățătorii din teritoriile alipite.

14. Să li se recunoască învățătorilor din provinciile alipite anii dubli făcuți în războiu.

În urma votării acestor deziderate la cuvântul dl. deputat V. V. Haneș, președintele grupului profesorilor parlamentari și promite, că grupul parlamentarilor profesori va fi alături de celelalte grupări ale corpului didactic și că în ce privește activitatea sa, va fi în întregime înclinată revindicărilor de ordin moral și material ale corpului didactic.

La cuvântul apoi-dl. profesor V. Ghidionescu, făcând comunicarea asupra lucrărilor *Congresul Ligii Internaționale de Educație nouă dela Nisa*.

În legătură cu această comunicare dl. Iacobescu comunică, că grație insistenței d-sale, la institutul internațional pedagogic din Mayența (Germania) s'a destina o sală specială pentru trimiterea și expunerea lucrărilor învățătorilor români. Apelează la învățători pentru trimiterea unor asemenea lucrări. Mai cere și crearea unor strânse legături cu cercurile învățătoresci din străinătate.

La cuvântul apoi dl. profesor I. Nisipeanu, raportorul chestiunii: „*Institutul pedagogic al Asociației*”. D-a arată, că menirea acestui institut este de a completa și perfecționa mai bine cultura pedagogică și generală a învățătorilor, nu pentru desrădăcinarea lor din viața satelor, ci pentru a-i întări și ajuta în dezvoltarea unei activități mai rodnice și conștiente.

Scopul Institutului este: să organizeze ținerea în curent a întregului corp didactic primar cu progresele științei și artei pe-

dagogice în special și cu ale culturii generale a lumii, în măsura în care e necesară pentru formarea și perfecționarea bunului învățător.

Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt:

1. Publicarea unui buletin pedagogic.
2. Publicarea unei biblioteci pedagogice.
3. Organizarea de vizite pedagogice în țară și străinătate.
4. Organizarea cursurilor de vară pe regiuni și a unor cicluri de conferințe în centrele universitare.

Această instituție s'ar înfăptui cu sprijinul moral și material și al Statului și al Primăriei Capitalei, pe lângă cotizațiile secțiilor județene.

Pe timpul întreținerii învățătorilor în institut, aceștia vor obține concediu și vor fi suplițiți de colegi.

Epuzându-se ordinea de zi, dl. președinte a declarat congresul închis.

S'a ținut apoi adunarea generală, cetindu-se și aprobându-se raportul Comitetului central, al Casierului și Cenzorilor.

Trebue să amintesc aci, că atât din raportul casierului cât și al cenzorilor s'a constatat, că Asociațiile județene nu și-au achitat cotizațiile nu numai pe anul în curs, dar nici pe cei anteriori.

Aceeaș situație se prezintă și în privința încasării abonamentelor la revista „Școala și viața”.

E foarte natural, că în asemenea împrejurări, Asociația generală a trebuit să lupte cu mari greutăți și cu posibilități reduse de a putea lupta cu succes pentru izbânda revendicărilor învățătorimii.

S'a decis să se ia măsuri în contra asociațiilor în restanță,

După alegerea noului comitet în frunte cu zelosul și valorosul președinte D. V. Toni a fost închisă și adunarea generală.

Rezultă, deci, din debaterile congresului și rapoartele prezentate adunării generale, că Asociațiile învățătorescilor trebue să lupte cu toată energia pentru înfăptuirea dezideratelor, cari privesc tot atât pe învățător cât și școala și situația școalei în societatea românească.

În luptele din trecut, am putut învinge prin solidaritate. Numai solidaritatea și curajul de care a dat dovadă corpul didactic ne-a putut asigura un 29 Maiu 1932. Tot numai solidaritatea și disciplina ne vor conduce și la înfăptuirea tuturor dezideratelor votate de către diferite congrese, între cari și cel din anul acesta.

Eugeniu Spinanțiu.

Inaugurarea localului din oraș al școalei normale de băieți din Arad

Între părinți și fiu devotați ai românescului lăcaș de cultură bătrân prin ani, dar veșnic tânăr prin puterea lui de muncă, într-o atmosferă de entuziasă înălțare sufletească, s'a inaugurat Duminecă, 9 Octomvrie, 1932, o nouă epocă de activitate rodnică în viața plină de sbucium a mult încercatei preparandii ort. rom., triumfătoare azi prin continuatoarea ei directă: actuala Școală Normală de Învățători.

Trecutul ei este un lanț nesfârșit de continue eforturi pentru promovarea spirituală și culturală a elementului românesc din aceste regiuni, o luptă dărză contra tendințelor de oprire ale acelor cari aveau tot interesul ca noi să orbecăm în întunec.

Azi, fidelă eternelor sale principii de educație națională și religioasă, i se oferă noui posibilități de muncă, mai avansate, mai moderne. Nu ne îndoim un moment de eficacitatea metodelor sale de muncă, suntem încrezători până la urmă în triumful operei sale nobile.

Dar să lăsăm să vorbească atât trecutul cât și prezentul prin cuvântul călduros al acelor, cari fiind legați în mod indisolubil de acest focar de cultură, au stat și stau de veghe la bunele înfăptuiri ale muncii sale.

I

Cuvântarea dlui director al Școalei, Dr. Terențiu Olariu.

Doamnelor și Domnilor, iubiți elevi!

Deschiderea anului școlar și sfințirea localului totdeauna am considerat-o de un act pur religios, condus de fețele precești, la care noi ceilalți ne-am ținut la o parte, în rol pasiv. Inaugurarea acestui local, prilejuită de mutarea școalei noastre din localul provizor de până acum, prea are o însemnătate covârșitoare în evoluția institutului nostru, decât să nu ne simțim îndemnați de a face un scurt popas pentru a ne exprima gândul și sentimentele trezite de acest important eveniment.

Înainte de toate ținem să ne exprimăm regretele pentru dispariția acelei școale, care nemijlocit înaintea noastră a ocupat acest local. Noi arădanți, continuând tradițiile părinților noștri, totdeauna ne-am luptat pentru susținerea și sporirea instituțiilor

culturale, fiind conștii, că spiritul unei culturi mai nalte este strâns legat și trăiește prin instituțiile culturale. Dupăcum religiozitatea trăiește și se susține prin biserică și preoți, astfel și cultura lumească își trage sucii dătător de viață din rădăcinile, cari sunt școalele și alte instituții culturale. Pentru Arad a fost un câștig înființarea școlii normale de fete și este o pierdere incontestabilă desființarea ei. Nu ne putem asocia la ideea propagată de unii, că ar fi prea multe școli de învățători și învățătoare. Până când avem cel mai mare coeficient de analfabeți în Europa, și până când sunt țări mai avansate în cultură, cari au proporțional de zece ori atâția dascăli ca noi, idealul nostru nu poate fi altul, decât a tinde spre nivelul acestor țări, și nu în direcția contrară. Școalele normale nu sunt școli de lux. În-
vățământul normal-primar nu este cozonacul, ci pâinea de toate
zilele a ridicării poporului nostru din bezna veacurilor de umi-
lință. — Trist este că valul distrugător al crizei financiare ni-
micește tocmai locașurile luminării poporului, suntem însă
convinși, că zilele negre ale decăderii de azi se vor sfârși de
curând și școala românească va reînvia cu vloga și avântul ei
de ieri. Nu ne îndoiim că școala normală de fete se va reînflința,
și suntem siguri că generozitatea acestui oraș și județ va ști
să-i asigure un local corespunzător, ca să poată lucra alături
de noi pentru luminarea și occidentalizarea poporului nostru.

În legătură cu școala de fete desființată, ținem să facem
încă o precizare. Oricare ar fi situația în celelalte ramuri ale
vieții noastre sociale și de stat, fără să vrem a ne amesteca în
chestiuni politice, ne exprimăm convingerea, care am propagat-o
totdeauna, că în învățământ, atât în corpurile didactice, cât și
în efectivul elevilor, avem nevoie de elemente din Vechiul Regat.
— Pe Românii ardeleni și îndeosebi pe noi, fii din sângele os-
tașilor lui Horia și Iancu, în sentimente românești, în iubire
față de popor, în rezistență dâră și spirit de jertfă întru apă-
rarea acestui pământ, și a tot ce este al nostru, nimeni nu ne
poate întrece. Trebuie însă să recunoaștem, că stăpânirea mîle-
nară a străinului n'a trecut fără urme de distrugere. Ne-a atins
bogăția și frumusețea limbii, și ne-a împiedecat să participăm la
acea admirabilă evoluție de limbă, care s'a petrecut în Vechiul
Regat în ultimele decenii și care din limba greoaie și simplă a
trecutului a creiat acel armonios și flexibil instrument al expri-
mării gândului, care este limba românească modernă. Trebuie să

recunoaștem că în limbă am decăzut și am rămas înapoi. Pe acest teren avem nevoie de influențele binefăcătoare ale fraților de dincolo de Carpați. Ne trebuie o limbă unitară. Felul de vorbi din Vechiul Regat fiind superior, trebuie să fie asimilat de copiii noștri. — Generația viitoare va vorbi aceeași limbă frumoasă. Unitatea limbii, creiată prin conviețuire, va contribui la întărirea unității sufletești, ca în viitor să nu mai fie ardeleni și regăteni, ci numai Români, fii de sânge și de suflet ai aceleiași neam românesc încheiat în o armonie desăvârșită a unității.

Cu suflet deschis și deplină sinceritate am făcut aceste constatări, pentru a gonii confuziile, cari ar putea să ne turbure seninătatea serbării, — în acelaș timp însă, în mod solemn și cu toată hotărârea ne afirmăm drepturile inalienabile asupra acestei clădiri, luată azi în posesiune pentru odată și totdeauna.

Acest edificiu a fost clădit cu 30 de ani în urmă, de statul maghiar, însă din sudoarea românilor din această regiune, pentru a adăposti școala normală de băieți de stat. Această școală, înzestrată cu cel mai modern mobilier și material didactic, din care o parte există și azi, a funcționat până la preluarea imperiului de la statul maghiar de către cel românesc. Lucrul cel mai firesc era, ca imediat după stăpânirea românească să se organizeze pe acest teritoriu, această clădire să fi trecut în posesiunea școlii normale de băieți românească, care atunci funcționa cu secularul ei nume de Preparandie. După cum cazarmile armatei austro ungare au trecut în posesiunea armatei românești, tot așa această cazarmă culturală în care se instruiseră soldații maghiarizării acestei regiuni, trebuia să treacă fără amânare în posesiunea Preparandiei, care și ea de mai bine de o sută de ani pregătea armata apărării noastre naționale. Cu ce succes s'a făcut această pregătire, dovedește că Aradul, aici la marginea de vest ale româniei în nemijlocita apropiere a puhoiului străin, nu numai că a rezistat tuturor tendințelor de desnaționalizare, ci chiar a devenit un centru cultural și politic românesc, care a exercitat o influență hotărâtoare aproape asupra întreg Ardealului. Această Preparandie, după izbânda cauzei românești, trebuia să-și înfigă steagul învingător pe această cetăție a expansiunii ungurești.

În 1923 se înființează o școală normală de stat, este greu să precizăm cu ce scop, dacă nu vrem să presupunem că a

nume pentru a face concurență și a distruge acea cetate a graiului și gândului românesc, care era Preparandia ortodoxă. Că această școală a fost ceva cu totul artificial și de prisos, dovedește că la câțiva ani a trebuit să fuzioneze cu Preparandia, fără a cărei corp profesoral dela început n'ar fi putut exista.

Noua școală fuzionată, în loc să-și caute un loc potrivit în oraș, — această clădire fusese între timp ocupată de școala normală de fete nou înființată, — s'a lăsat tentată de valoarea numărului de cărămizi a ruinelor depe câmpul de aviație.

Adevărat că din aceste ruine, fostul director Dl Ștefan Ciuceanu a reușit să creeze un adăpost pentru școala sa, însă cu cheltuieli de milioane, cu cari, rezultatul obținut nici de cum nu era în raport.

După trei ani de funcționare a școlii în aceste pavilioane, toamna, în timpul ploilor, clădirile, împrejmuite de un noroi fără fund, erau aproape inaccesibile; apeduct, baie, instalații igienice nu erau, copiii se spălau, dacă se spălau, la cișmeana din curtea școlii, și o mulțime de alte neajunsuri, cu cari nu dorim să ne ocupăm. Dela 1929, când am preluat conducerea școlii, am făcut ce-am putut, în unele privințe poate s'au îmbunătățit stările, însă dela început a trebuit să mă conving, că ori cât ne vom străui, anumite neajunsuri organice nici odată nu se va putea elimina. — Distanța de 7 km. dela oraș, și prin aceasta izolarea aproape hermetică a elevilor dela atmosfera culturală a orașului, distanța de 3 km. chiar și dela biserica din Gai, și prin aceasta izolarea, dela practica vieții religioase, erau greutăți, cari nu puteau fi învinse niciodată. Nesiguranța localului, căci pavilioanele au fost, și au rămas proprietatea armatei, care, conform contractului, avea dreptul să ne scoată oricând din clădiri, — tăia orice avânt de dezvoltare. Este greu la lucru, să faci și să realizezi planuri, să investești, simțind permanent deasupra capului, sabia lui Damocle.

Nici aceia nu era o stare ideală, că profesorii zilnic trebuiau transportați, cu un autobuz propriu, la, și dela școală, ca niște oaspeți. Intre altfel de împrejurări, cu tot devotamentul D-lor profesori, cu greu putea să se desvolte o legătură mai strânsă, între școală și profesorii ei.

Din parte-mi, cu acest fel de școală, din principiu, nu m'am putut împăca niciodată. N'am putut, și nu pot accepta concepția, că viitorii dascăli ar trebui crescuți departe de influențele

orașului, în mediu rural, pentru ca să-și păstreze neatinsă mentalitatea țărănească, având și ei, mai târziu, să-și desvolte activitatea, în mijlocul țăranilor. Aceasta este argumentarea celorlora, cari pledează pe lângă izolarea școalelor normale de influențele orașelor. O concepție naivă, care nesocotește transformările sociale și tehnice ale ultimelor decenii. Sate și țărani, la sensul vechiu al cuvântului, astăzi nu mai există. Țăranul de azi, slavă Domnului, nu mai este acea ființă primitivă, simplă, și fără pretenții de civilizație, care era, măcar cu 30—40 ani înainte de aceasta. Sate, ca niște așezări izolate, păstrătoare de stări culturale străvechi, nu mai există. Progresul tehnic, contactul multiplu cu oameni din alte regiuni și alte situații, interdependența economică și socială, experiențele din războiul mondial, au schimbat fundamental fizionomia sufletească a lui badea Ion de odinioară.

Adevărul este, că satele au ajuns în sfera de atracțiune a orașelor-centre, fiind azi, mai mult, suburbii ale orașelor, decât formațiuni aparte, după felul satelor de altă dată, iar țăranul devine tot mai mult un cetățean conștient de rolul său în stat, ori chiar în relațiunile mondiale. Nu mai sunt două culturi, una rafinată, la orașe, și alta, simplă și patriarhală, la sate. Este o singură cultură omenescă, care desigur își are centrele ei de expansiune în orașe, de unde se răspândește spre periferii. Dascălul de azi, și cu atât mai mult cel de mâine, trebuie să aibă rolul acestei răspândiri dela centre spre periferii. Și atunci ne punem întrebarea: ce propagator de cultură și civilizație ar putea fi normalistul stângaci, crescut în pustietatea câmpului de aviație, îngreunat la stomac cu instrucția seacă a manualilor, însă lipsit cu desăvârșire de sugestiile și educația vie a unui mediu cultural. Ori, ce cantor bisericesc și ce susținător al tradițiilor ortodoxe putea să devină normalistul reținut sistematic dela cercetarea bisericii. Orașul este focarul tendințelor de progres și orașul, mai cu seamă orașul nostru, este centrul de emanațiune a luminei creștine. Biserica, ca susținătoarea adevărilor eterne, cultura lumească cu aspectele ei vecinic schimbătoare și evolutive, cele două poluri, între cari trebuie să se echilibreze sufletul tineretului, ambele își au centrele lor de expansiune la oraș și nu în pustiu.

Aceste considerațiuni, ne-au determinat, ca dela început să ne nizuim a scoate școala din impasul în care a ajuns și a

readuce în matca ei originală, dela care a rătăcit spre primejduirea rostului și existenței sale.

Prin raporturi și memorii s'a arătat forurilor competente, că școala trebuie readusă în mediul ei firesc, reușind încetul cu încetul să ne câștigăm sprijinul tuturor factorilor cu cădere în această chestiune. Această clădire deși dela început am considerat-o ca o dreaptă moștenire dela școala normală de băieți ungurească, fiind ocupată de școala soră, a rămas în afară de combinațiile noastre și ale celor în drept. Era vorba de alte clădiri, și numai după desființarea școalei de fete, am cerut să ni se redea edificiul nostru, devenit liber, pentru a ne reprimi din exilul, în care am fost aruncați de concepții greșite și de nesocotirea tradițiilor noastre.

Pe deoparte prin fuziune, care trece caracterul ortodox al Preparandiei asupra noii școli, pe de altă parte prin reinstalarea noastră în propriul edificiu, se repară greșelile trecutului și ajungem astfel, după o curbă inutilă de 13 ani, în linia dreaptă a evoluției firești.

Tot ce este stricător sau nefolositor, pierе. Tot ce este util și necesar se păstrează. Existența de peste o sută de ani a acestei școli dovedește necesitatea și utilitatea ei, și mai dovedește și aceia, că așa a fost necesară și așa a fost folositoare, cum a fost.

Vechea Preparandie, cu triplul ei ideal: al adevărului dumnezeesc, al luminii culturii omenești, și al sentimentului național: trăește. Ne-am considerat și ne considerăm de directă continuare a vechii și iubitei noastre preparandii, trup din trupul și suflet din sufletul româniei din acest ținut. Spiritul lui Tichindeal și al vrednicilor săi urmași veghează deasupra noastră inspirându-ne continuarea muncii lor glorioase.

Oricine care disprețuiește trecutul, nu poate să creeze ceva dăinuiitor, oricine, care n'are sufletul deschis pentru suflul vremurilor, nu poate crea ceva folositor. Cu rădăcinile în solul solid al tradițiilor, întinzându-și ramurile spre înălțimile, din cari vine lumina nouă, arborele școalei lui Tichindeal, în al 120-lea an de existență, își afirmă vigoarea românească.

Cu aceste gânduri înăugurăm vechiul și totodată noul nostru local, rugând pe Dumnezeu Atotputernicul, să ne ajute.

II

Dl. Dr. T. Botiș, rectorul Academiei Teologice din Arad, obișnuita-i retorică ce captivează întreg auditorul, își exprimă bucuria de a asista la sărbătoarea unei școli, a cărei director a fost multă vreme. Constată apoi cu deplină satisfacție că școala aceasta este, după cum și trebuie să fie, directa continuare a vechei preparandii, din a cărei trecut de sbucium s'a împătașit și dânsul.

Triplu era, după cum admirabil precizase dl. dr. Olariu, programul ideal de muncă al preparandiei ort. din Arad: *adevărul, dzeesc, lumina culturii lumești și sentimentul național*. Trinitatea acestor adevăruri eterne trebuie să constituie și de aci înainte scopul sublim spre care să tindă toți cei grupați în jurul acestei școli: dascăli și elevi.

În cuvinte mișcătoare arată luptele grele pe cari le-a dus preparandia în susținerea acestor idealuri, afirmând și dovedind că toată mișcarea națională din Ardeal s'a copt la razele dogoritoare ale acestui nucleu al românismului, care a rezistat eroic tuturor tentativelor de exterminare ale streinilor dușmănoși.

Exprimându-și apoi încrederea în conducerea acestei instituții cât și în rezultatele fericite ale muncii plină de râvnă a profesorilor roagă pe Dzeu să vegheze cu infinita-i bunătate asupra acestei școli.

III

Dl. L. Igrișan, subrevizor școlar, ca reprezentant al revizoratului și în acelaș timp ca fost elev al Preparandiei ort. rom. din Arad, aduce un prinos de recunoștință foștilor lui profesori, evocând suferințele comune îndurate în lupta pentru păstrarea conștiinței naționale și perpetuarea idealului românesc. Palma ca a primit-o ca tânăr învățător, pentru motivul că inima lui pulsa prea românește, i-a ridicat atunci sângele în obraji, nu de rușine însă, ci de mândrie, căci departe de a fi fost o lovitură rușinoasă această palmă a fost, din contră, o vrednică acoladă.

Dacă toate școlile normale din țară ar crește elementele spiritului național al vechei preparandii, încrederea noastră în viitor n'ar mai cunoaște clipe de ezitare.

Se asociază satisfacției generale de a vedea preparandia reîntrată în drepturile naturale, promițând apoi elevilor ca și absolvenților acestei școli tot sprijinul autorității pe care o reprezintă.

IV

Din partea Comitetului Școlar a luat cuvântul Dl. Dr. I. Dincu adv. exprimând, în fraze frumos încheigate, sentimentele inalterabile de admirație pentru trecutul glorios al secularei preșcolării și încrederea în prosperarea ei de totdeauna.

Protestăm...

În timpul din urmă, învățătorimea română a fost obiectul unor atacuri, pe cât de nedrepte, pe atât de jingitoare, din partea ziarului Erdélyi Hirlap.

Sesizându-se de articolele din chestiune, Asociația învățătorilor din județul Arad se vede nevoită a lua atitudinea ce i-se impune. Astfel:

1.) Respinge cu ultima energie repugnatoarele afirmații, că învățătorimea română este instrument inconștient în mâna organelor de control.

Trecutul acestei învățătorimi este o garanție, că dacă corpul didactic nu s'a abătut cătuși de puțin dela linia sa de conduită sub durata dominației străine, cu toată cunoscuta intervenție a organelor de control, va ști și în viitor să facă dovada independenței sale.

2.) În acelaș timp vestejește încercarea numitului ziar de a prezenta organele de control ale învățământului primar drept persoane cu o cultură mult inferioară învățătorilor.

Ori este în deobște cunoscut, că organele de control se recrutaază dintre membrii corpului didactic și cutezăm să afirmăm cu toată convingerea, că învățătorii români sunt stăpâni pe o cultură profesională temeinică, posed elementele culturii generale. Mai au și bunul simț de a nu afirma inexactități, cum o face ziarul amintit.

3.) Consideră toate afirmațiile făcute până acum de E. H. în chestiunile de mai sus drept încercări de a ponegi instituțiile culturale ale Statului român și pe conducătorii lor, precum și de a informa tendențios străinătatea asupra stărilor din România.

Asociația inv. din jud. Arad.

Controlul învățământului primar.

Nimeni nu poate trage la îndoială importanța ce o are, din punct de vedere al progresului cultural general, un control serios. Persoanele care compun corpul organelor de control sunt îndrumătorii și ajutătorii dascălilor.

Foarte natural, rezultatele obținute de serviciul de control diferă de pregătirea, destoinicia și capacitatea persoanelor care-l compun, precum și după cum aceste persoane cunosc referințele locale.

Însă, oricât de binepregătite, de destoinice și capacitate ar fi organele de control, dacă nu sunt lăsate timp mai îndelungat în acelaș loc, nu se poate contribui cu nimic la progresul învățământului, ba contrar, schimbarea deasă a acestora contribuie la o scădere a nivelului cultural, precum și la o demoralizare a dascălimei.

Asemenea lucruri s'au întâmplat și în județul nostru după unire și aceasta a fost motivul, care m'a îndemnat să scriu articolul acesta, precum și grădina ce m'a cuprins, cugelând asupra urmărilor prea deselor schimbări în serviciul de control al învățământului.

Noi, învățătorii, cari am trăit pe pământul județului Arad și înainte de înfăptuirea idealului național, eram obicinuiți în trecut cu subrezororul județ maghiar, care era lăsat la postul său o viață întreagă. În acest interval de timp, acel conducător și îndrumător al învățământului putea să pună toată puterea de muncă și toate cunoștințele în serviciul realizării celui program de politică școlară, preconizat și aplicat de toate guvernele ungare, fără considerare de partidele politice ale căror emanatie erau.

S'a înfăptuit idealul național. Așteptăm să vedem realizată și unitatea sufletească prin cultură și îndeosebi cu ajutorul școlii.

Școala primară va fi ea instituția care dă maselor largi ale poporului elementele culturii generale, dar fără o conducere unitară, fără un control serios, priceput și mai ales imparțial, realizările ei rămân începuturi iar învățătorii, muncitori desorientați.

Așteptam deci un progres vizibil față cu situația anterioară. Nu înșelăm.

În cei 14 ani de după unire am avut în fruntea subrezoraturii din acest județ nu mai puțin de 11 persoane. Nu este locul aci să judecăm competența și destoinicia celor cari s'au perindat la conducerea deserviciului școlilor primare din acest județ. Lăsăm, în schimb cifrele să arate rezultatele acestor dese schimbări, făcute în controlul învățământului primar în județul Arad.

Astfel, dăm din statistica ungară 1910 datele de mai jos, comparându-le cu datele dela finea anului școlar 1931—32.

În anul 1910 au fost înscriși la școlile primare din orașul și județul Arad 46.074 elevi. Copii neînscriși au rămas 19.162. Procentul celor neînscriși deci, față cu obligații de școală e de 29,3.

Față cu această stare de lucruri în anul școlar 1931—32 am avut un total de 50.505 obligați de școala primară, din cari au rămas neînscriși 15.004 deci un procent de 29,71.

Considerând însă, că în cursul acestor 22 de ani și mai ales după unire numărul școlilor din județ s'a înmulțit, oare nu se pune întrebarea, ce ce am făcut în acești 22 de ani? Cari sunt cauzele regresului, căci există acest regres?

Judecând asupra lucrurilor, trebuie să convenim că una din acele cauze — și fără îndoială nu cea mai mică — este deasa schimbare a organelor de control.

Natural, am putea afla și alte date doveditoare, dar deocamdată ne mărginim la acestea.

Dacă noi constatăm neajunsurile deselor schimbări făcute în corpul organelor de control în cei 14 ani după unire, ne putem închipui, că frații colegi din Regatul vechiu încă au observat de mult dezastrul cuprins în acest inconvenient.

Dânșii încă au luptat vre-o 30 ani pentru scoaterea politiceii din școală, precum și pentru selecționarea și definitivarea organelor de control. Și, ne place să ne mândrim, că printre cei mai îndârjiți luptători pentru realizarea aceleii idei a fost și actualul domn ministru I. Mihalache, precum și președintele asociației noastre generale, de D. V. Toni.

Suntem convinși, că și Domniilor Lor, și mai ales d-lui I. Mihalache, le putem fi mulțumitori, dacă în legea d-lui Costăchescu s'a trecut definitivarea organelor de control.

Dar, cum în țara noastră un guvern face legi, pentru ca guvernul viitor să aibă ce anula și modifica, tot așa s'a întâmplat și cu legea Costăchescu. A fost modificată de dl Iorga.

Nici vorbă, modificarea o credem norocoasă, căci a introdus selecționarea organelor de control prin concurs. S'a comis, însă, o altă greșală. Anume au fost revocate din corpul de control acele persoane, cari își câștigaseră drepturi pe baza unei legi anterioare, deci a legii din 1930.

Revenind acum guvernul național-țărănist, a găsit nemerit să aplice acelaș tratament organelor de control numite în baza legii Iorga și în urmărire a revocat pe o bună parte dintre cei numiți de guvernul anterior.

Dar oare până când vor mai dăinui aceste stări? Unde mergem? Nu e oare limbul, ca învățătorimea acestui județ să strige: „Ajunge“!

Nu ne dăm seama de rezultatele dezaastroase ce amenință? Până când

să mai suferim ca asupra destinelor școlii românești să se dispună, să fie ascultați cei cari și-au închinat întreagă viață și activitatea acestei portante instituții? Până când să mai sufere școala și învățătorul?

E timpul ca Asociația învățătorilor să se sesizeze de această nedreptate și să ne opună deselor schimbări ce se fac mereu în serviciul de control din acest județ. Și până atunci, noi cerem ca în chestiunea numirii organelor de control să fie consultată Asociația învățătorilor din județ, singura noastră instituție, care este în măsură să dea indicațiuni precise asupra nevoii de a se schimba vre-un organ de control, precum și asupra celei mai chemate persoane de a îndeplini serviciul de subvizor școlar județean.

Să nu uităm, că școala, ca și țara, trece prin clipe grele și azi mai cere mai mult ca oricând, să utilizăm omul potrivit la locul potrivit.

Cuvântare comemorativă

rostită în adun. gen. a Asociației învățătorilor din
Județul Arad la 21 Mai 1932

de
Iosif Moldovan
fost inspector școlar

Onorată Adunare Generală.

În anul acesta se împlinesc 120 ani dela întemeierea Școlii normale (vechea preparandie), prima școală pentru formarea învățătorilor români, 40 de ani dela întemeierea și 40 de ani dela reorganizarea Reuniunii învățătorilor români în Arad

Ca unul dintre președinții fostei reuniuni, pe care m'a învrednicit Dumnezeu se împlinesc în anul acesta 50 de ani dela absolvirea școlii normale, am primit cu bucurie onorifica încredințare, să comemorez actul săvârșirii acestor evenimente extraordinare din viața școlii române, prin reamintirea momentelor mai importante, cinstind memoria antecesorilor pe care îi lăsașem în urma noastră națională.

Cele dintâiu școli populare din părțile noastre au fost școlile gnomice, întemeiate de împărații Austriei pe la finea secolului al XVIII-lea. Ele s'au dezvoltat succesiv școlile burgheze, susținute de comercianții și centrele mai însemnate din țară. Din asemenea școli — cu caracter particular — au izvorât cei dintâi apostoli ai culturii noastre naționale. Cuvine să reamintim dintre aceștia, numele marilor dascăli români: Constantin Dobrovolski Loga din Caransebeș, absolvent al facultății de științe din Budapesta.

peșta, care devenise primul învățător la școala populară română din capitala Ungariei. *Dimitrie Tichindeal* vestitul fabulist și istoric, învățător în satul Beregsău lângă Timișoara și *Moisă Nicoară* din Giula, — care ca absolvent al facultății filozofice din Viena, — a fost chemat ca învățător la curtea împărătească, să facă educația lui Ferdinand moștenitorul tronului. După terminarea cu succes a acestei misiuni, *Moisă Nicoară* intră în armată cu rangul de căpitan în garda împărătească și adună voluntari pentru războiul cu Napoleon, dintre Români din împrejurimea Aradului și comunei sale natale.

Serviciile militarești prestate de români au obligat pe împăratul Francisc I în semn de recunoștință, el dispune, ca satele românești să fie protejate cu școale, iar pentru pregătirea învățătorilor, să se înființeze o preparandă românească, adică o școală normală în Arad.

Bucuria Românilor era de nedescris. Fruntașul român Sava Arsici, care în curând devenise și primar al orașului Arad, dăruindu-și casa proprie din strada Cerbului pentru școala proiectată, a primit și conducerea ei în calitate de director, iar vestiții dascăli români Constantin Diaconovici Loga din Budapesta și Dimitrie Tichindeal din Beregsău se angajară ca cei doi profesori la preparandă ce și-a început cursurile în primăvara anului 1812.

În atmosfera românească, ce se creiază între studențimea română din Viena în vremile acelea, s'a zămislit și duhul cel mare alui *Gheorghe Lazăr* din Avrig, absolvent al facultății de litere din Cluj, care — după terminarea studiilor la facultatea teologică din Viena, trece Carpații și întemeiază prima școală română din București, deșteptând conștiința națională a boierilor grecizați.

Tot de la un grănicer român din valea Rodnei și-au primit cele dintâi cunoștințe de carte românească și *Andrei Murășan* laureatul neamului, care, dimpreună cu *Gheorghe Bariț* întemeietorul presei române în Ardeal, au servit ca învățători la școala românească din Brașov. În aceeași calitate au scris imnul național cel fără pereche în literatură, trezind la viață întreg neamul românesc, inspirând ideea unificării naționale a tuturor Românilor.

Duhul acestor mari dascăli, duhul de viață a neamului românesc culcrat la vatra părintească prin mamele române, cari practicau cu sfîntenie obiceiurile păstrate prin tradiție din neam în neam, încă de pe vremea străpărinților romane, din primele veacuri ale creștinismului după exemplele date de mamele legendare *Cornelia* mama Gracilor și *Elena* mama împăratului Constantin cel mare, a fost mântuirea noastră.

Duhul acestor mame, dăruite prin destin neamului nostru românesc în toate timpurile, îl vedem reoglindat și în matroana Cetății Neamului, care a

avut tăria să inspire în sufletul fiului ei disperat, duhul biruinței asupra credincioșilor, prin îndemnul:

„Du-te la oștire pentru țară mori

Și-ți va fi mormântul încununat cu flori.”

Tot prin virtuțile cultivate și inspirate de mama română a ajuns să admirat de întreaga lume și *Ioan Huniade Corvinul*, salvatorul lumii creștine, al cărui fiu, devenise cel mai vestit rege al Ungariei.

Violența celor ce au provocat desbinarea bisericii lui Hristos și hătele fratricide ale reformațiunii, a avut ca urmare dezastrul dela Moha, după care neamurile creștine au trebuit să poarte jugul turcesc, iar românii în special, să fie lipsiți de toate moștenirile strămoșești, până chiar și dreptul de a se putea închina lui Dumnezeu, în bisericile clădite de moșii și părinții lor.

În momentul celei mai mari primejdii însă, se ivește din nou mama română, salvatoarea neamului, în chipul unei femei virtuoaase, care scoate pe fiul său din ghiarele răpitorilor de suflet și-l redă neamului, prin biserică strămoșească, ca mare apostol și înainte mergător.

Este *Anastasia* mama marelui arhiepiscop și mitropolit *Andrei Bărbulescu de Șaguna* cel ce prin prezența sa în fruntea celor 40.000 români adunați la 15 Maiu 1848 pe câmpia Libertății din Blaj, a inspirat lui *Andrei Mureșanu* laureatul neamului, imnul:

„Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte” încheiat așa:

„Preoți cu crucea'n frunte

Căci oastea e creștină

Deviza-i libertatea

Și scopul ei prea sfânt.”

Și se pornește acțiunea de emancipare, al cărei rezultat a fost: *Unitatea națională a TUTUROR ROMÂNILOR.*

II

Neputându-se ajunge rezultate, cu poporul desbrăcat de demnități omenească din timpurile iobăgiei, pe lângă toată vitejia lui Avram Iancu Craiul Munților, și a bravilor săi căpitani, *Andrei Șaguna*, care prin călătoriile sale trupesti și sufletești s'a înălțat pe un pedestal respectat și de nemani neamului nostru românesc, desrobind biserica strămoșească, prin întemeierea mitropoliei române, a căutat să trezească la conștiință neamul românesc prin școală.

Și fiindcă lumina cunoștinței răspândită prin școalele din timpurile acelea, pe lângă toate stăruințele luminaților învățători cu pregătiri alese, nu putea să străbată până la sufletele cele umilite ale țăranilor

sate, luminatul arhieru s'a determinat, să rezolve problema după exemplul învățătorului divin, alegând pe viitorii apostoli ai culturii naționale din pescarii cei săraci, din fiii țăranilor dela sate, oameni mai puțin pretențioși dar cu mai multă iubire de frații lor oropsiți.

În scopul acesta, reorganiză teologia cu curs de 2 ani și întemeiază și o preparandie, școală normală în Sibiu, precum și o tipografie pentru tipărirea manualelor corespunzătoare. Pentru deșteptarea interesului față de cultura românească, adună în jurul său pe toți cărturarii și fruntașii neamului, organizându-i într-o Asociație pentru literatura și cultura poporului român.

Exemplul lui Șaguna încep a-l urma toți protopopii. La Brașov se întemeiază un gimnaziu încă la 1851, prin stăruințele protopopului Ioan Popazu. Un altare gimnaziu se înființează mai târziu și în orașelul Brad, iar școalele de la sate se înmulțesc an de an.

Într'un sinod episcopesc ținut la anul 1865 se hotărăște, ca învățătorii școalelor românești se nu mai iee parte la cursurile practice numite norme conduse de directorii regionali, ci să fie adunați an de an în conferințe pe protopopiate, emancipând școala română de sub influența organelor stăpânirii lumești efemere.

Școala română devine fiica bisericii străbune, iar biserica mama școalelor românești.

Școala celor privilegiați de mai nainte, s'a transformat în școala lui Hristos învățătorul lumii, care nu face deosebire între sărac și bogat, liber și sclav, ci consideră pe toți de frați, cu egale îndreptățiri înaintea părintelui ceresc.

Ioan Popazu, vrednicul colaborator a lui Șaguna, protopopul din Brașov, la anul 1865 este ales episcop al nou înființatei episcopii din Caransebeș.

Lucrând mână în mână cu înaltul său patron. acest vrednic arhieru ajunse rezultate și mai strălucite pe terenul învățământului, iar aceasta și în urmarea stărilor mai avansate pe terenul cultural al eparchiașilor săi — în parte mare grăniceri, cu școală în fiecare sat și cu învățători plătiți din fondurile grănicerești.

Întemeiază și în Caransebeș o școală normală, iar prin pastorală Nr. 1015 din anul 1866, introduce și în eparhia sa conferințele învățătorilor după protopopiate, încredințând conducerea aceloră în calitate de comisari consistoriali, învățătorilor mai experți, cari aveau să prelucre cu învățătorii submanuați întreg materialul de învățământ în lecții practice, după indicațiile date de profesorii de specialitate dela școala normală.

La îndemnul și sub înțeleapta conducere acelu luminat arhieru, învățătorii din Dieceza Caransebeșului ajunseră în curând, la o stare de maturitate remarcabilă.

Ei întemeiază cea dintâiu reuniune învățătorescă cu statute aprobate de Consistor și încuviințate de Ministerul Instrucțiunii, încă la anul 1869.

Culrierând cu această reuniune an de an toate centrele eparhiei, trezind conștiința națională a grănicerilor români, cari la anul 1874 au și trimis pe generalul Doda, să le reprezinte interesele românești în parlamentul țării din Budapesta.

III.

În eparhia Aradului păstorită de Procopiu Ivacicovici episcop din episcopatul sârbească, preocupările marelui Șaguna n'au aflat răsunetul cuvenit.

Îndeosebi afacerile învățământului au suferit mari întârzieri, cu toate că Aradul avea școală normală și teologie încă dela începutul veacului, iar satul fără școală aproape nu era. 1872

Poate chiar situația această avansată, în raport cu celelalte eparhii, l-a făcut pe bătrânul episcop și pe consilierii săi, să se creadă dispensați de ori ce alte demersuri și să aștepte dezvoltarea lucrurilor dela sine, punerea în aplicare a statutului organic.

Urmarea întrelăsării, sau mai bine zis a nepăsării, s'au răzbunat amândoi.

După câțiva ani dela trecerea școalelor în patrimoniul bisericii, organele administrative au șters retribuițiunile învățătorilor din bugetul comunelor politice, iar biserica nu avea prevederi în scopul acestora.

S'au început pertractări cu guvernul țării pentru menținerea uzului din trecut, ca retribuiunea învățătorului să o plătească satul. În cursul îndelungatelor pertractări însă, învățătorii cu familiile lor au fost expuși la sărăcințe, cari au provocat stări încordate între preoți și învățători, cu urmări demoralizatoare pentru popor.

După așteptări și frământări zadarnice, se începură apoi lucrările pentru stabilirea retribuițiilor învățătoresci, din arunc asupra credincioșilor.

Poporul, deprins a da preotului bir în natură, ca întregire a datoriilor din ștote și sesiunea parohială, nu putea fi înduplecat, să plătească retribuiunea învățătorului în bani, și în aceeași măsură cu donațiunea preotului.

Retribuițiunile de milogeală constatatoare din 2—3 litri de cereale, câteava kg. de slănină, fuioare etc. cari încă nu se puteau aduna numai totdeauna au făcut viața învățătorilor insuportabilă.

Cvalificațiunea superioară pe care o aveau, le-a dat însă prilej pentru a se refugia pe carieri mai rentabile. Posturile vacante nu se puteau îndeplini, în lipsa de candidați, pentru că și numărul absolvenților școlii normale se redusese la 11, dela 50—60 cum era în anii mai înainte.

Singurul om, care și-a dat seama de urmările stărilor de plămădită, cari ajunseser școala română din părțile Aradului în vremile acelea, a

Vicențiu Babeș avocat în Budapesta și deputat în sinodul eparhial al Aradului, care în tinerețea lui a fost profesor la școala normală din Arad, mai apoi director regional cesaro regesc peste școalele din Bănat.

Ca unul dintre cei mai de frunte și intimi consilieri ai lui Șaguna *Vicențiu Babeș*, convoacă pe toți învățătorii la o consfătuire pe Joi după sfintele Paști anul 1872 la Arad și stăruie, să-i mențină la datorință, promițându-le tot concursul în eluiparea justelor lor pretențiuni.

Insufleându-se de cuvintele încurajatoare a-le ilustrului lor protector, învățătorii adunați din toate părțile estinsei dieceze a Aradului, *constituiesc Reuniunea învățătorilor*, oferind prezența lui *Vicențiu Babeș*, iar pe *Ioan Popovici Deseanu* avocat în Arad și om cu trecere în sinodul eparhial, îl roagă să primească rolul onorific de vice președinte.

La intervenția stăruitoare a acestor doi fruntași, Sinodul eparhial întrunit după câteva zile, adică la Dumineca Tomii, aduce ca referent al afacerilor școlare la Consistoriu pe *Gheorghe Popa*, un ilustru scriitor politic literar, fost redactor al ziarului Albina din Viena, român înflăcărat și bun organizator.

Se înființează organul reuniunii „*Mintea și inima*”, și sub egida Reuniunii învățătoresci se începe numai decât o acțiune — cu mari șanse de izbândă — pentru reorganizarea învățământului, prin înființarea de gimnazii în cinci centre ale diecezei, (fiind vorba chiar și de o universitate în legătură cu teologia), crearea de fonduri pentru lefurile și pensiunea învățătorilor, norme pentru administrarea afacerilor școlare, și alte întocmiri pentru promovarea învățământului.

Moartea Mitropolitului *Andrei Baron de Șaguna*, întâmplată la 16 iunie 1873, și schimbările provocate în sânul bisericii, în urmarea acestui eveniment extraordinar, au stângent, ba au schimbat cu desăvârșire mersul afacerilor în direcțiunea proiectată.

Scaunul episcopesc din Arad, este ocupat la anul 1875 de *Ioan Mețianu* protopopul Brâului, al doilea dintre cei mai valoroși colaboratori ai Șaguna.

Ca mare realist și om cu vederi și experiențe vaste *Ioan Mețianu*, danționează planurile ideale ale referentului școlar *Gheorghe Popa* și începe reorganizarea învățământului în mod autocrat, după experiențele făcute în Transilvania.

Spre a lua în considerare cât mai puțin contribuția credincioșilor întru înțelegerea și îndolenți și ignorați, caută să facă economii în toate direcțiunile.

Cele două instituții centrale, teologia și școala normală le reorganizează și le confringe într-un singur institut pedagogico-teologic, în același edificiu, cu profesori comuni și sub un singur director.

Numărul foarte redus al elevilor îl sporește cu cântăreți de ai bisericilor, copii săraci, absolvenți ai școalelor dela sate. Pentru pregătirea temeinică a acestora, sporește cursurile școalei normale dela 2 la 3 ani, pentru întreținerea lor, întemeiază alumneul diecezan, unde elevii primesc locuința și întreținerea gratuită.

Teologii erau recrutați din absolvenții școalei normale, tineri cu vocațiuni speciale pentru chemarea preoțească.

La anul 1884, după ce s'au mai îndeplinit posturile vacante de profesori și învățători, cu scop de a îmbunătăți pregătirea viitorilor învățători, întemeiește școala normală cu anul al patrulea, creind un curs pregătitor, pentru elevii fără clase secundare la intrarea în școala normală, mai apoi și cu o școală practică, în care să se poată face aplicările metodice sub conducerea profesorilor de specialitate.

Toate îmbunătățirile făcute s'au constatat însă de insuficiente, pentru tinerii primiți în școala normală fără ante-pregătiri, nu-și puteau asimila cunoștințele pedagogice în măsura reclamată, ca să poată satisface așteptărilor și să țină concurență cu învățătorii calificați de mai înainte.

Reuniunea învățătorilor, care ajunsese în cursul timpului sub prezidenția referentului școlar Gheorghe Popa, și-a redus activitatea la o stare de pasivitate. Foaia reuniunii „*Mintea și inima*” după un singur an de activitate, a fost nevoită să-și sisteze apariția, înlocuită fiind cu „*Biserica și Școala*” organul oficial al diecezei creat de episcop, cu scopul de a armoniza raportul între organele parohiale preoți și învățători.

Adunările Reuniunii învățătorescilor, nici nu se mai convocau, pentru învățătorii, în urma raportului încordat dintre episcopul și președintele lor, își perdură ori ce speranțe de a putea exopera vre-o îmbunătățire dela consistor și sinodul eparhial.

Pe la anul 1887, după ce numărul învățătorilor bătrâni, cei nemulțumiți cu noile întocmiri, s'au mai rărit, iar tinerii, creați după noul sistem, s'au înmulțit, își face intrarea în reuniune în calitate de vicepreședinte *Teodor Ceonțea*, cel mai activ și cel mai iubit dintre profesorii noului institut pedagogico-teologic. Dar nici cu concursul acestui mare dascăl, nu se ajungeau rezultate, pentru că, distanța între bătrânii autoritativi și tinerii cei umili era neamortizabilă.

Abia pe la anul 1890 i-a succedat tânărului dar foarte însufleșitului profesor *Teodor Ceonțea*, să convingă pe unii dintre cei mai cu trecere dela învățătorii bătrâni, despre utilitatea reuniunii active, ca singur mijloc de emancipare și să le stoarcă consimțământul pentru o reorganizare a reuniunii în mod mai practic, adecvat împrejurărilor de atunci.

S'au constituit deci învățătorii, aparținători celor 7 protopopiate

stânga Murășului, într'o reuniune districtuală, sub prezidiul lui Teodor Ceonlea, lăsând, ca învățătorii din Banat și Bihor, mai îndepărtați de rezidența eparhiei, să se organizeze separat, ca să nu fie împiedecați în activitatea lor, din cauza depărtării și a lipsei de mijloace pentru călătorie.

În anul 1892, va să zică înainte cu 40 ani, s'a ținut adunarea generală, care a lăsat urme de o premenire serioasă pe terenul învățământului.

În acea adunare generală se alcătuește programul de activitate și se lămurește scopul urmărit, după cum se constată din analele tipărite și scoase în broșură.

„De veți avea cât de puțină alipire către limba și legea strămoșească, atunci ori ce viscol și furtună va cutriera hotarele voastre, poporul român va rămânea intact și va deveni tot mai forte“.

În aceste cuvinte subliniate de președinte în cuvântarea de deschidere e lămurit scopul urmărit: trezirea conștiinței naționale și pregătirea poporului pentru evenimentul cel mare visat de moși și strămoși și presimțit de trimisul Domnului fiul Anastasiei, mama cea mai virtuoasă din timpurile din urmă.

Dr. Petru Pipoș savantul pedagog, comemorând pe Comenius părințele pedagogiei, arată mijloacele spre atingerea scopului. Scoate la iveală principiile pedagogiei lui Comenius cu privire la limbă, viață religioasă și disciplină, bazate pe blândețe, iubire și indulgență, ca singur mijloc de a face din om, om, reasumându-și îndemnul cu cuvintele: *„Românească să fie cartea ta și românească să fie școala ta, căci așa vei avea succes bogat și cândva națiune luminată și puternică“*. Iubirea fără de margini și serviciile aduse de acest mare pedagog în emanciparea prin cultură a neamului său Bohem, scoase în relief în comemorarea lui Dr. Petru Pipoș și ilustrate cu cazuri concrete, cum a fost sugerarea lui Rakocy principele Transilvaniei, să fie eliberatorul popoarelor subjugate, în care scop venise personal la anul 1650 în Alba Iulia sub pretext că vine să organizeze învățământul din Transilvania; mai apoi mucenicia lui Drabic un elev de a lui Comenius, care a fost decapitat la Pojon, pentru că avuse culezanță, să profetească — încă de pe atunci — prăbușirea dinastiei Habsburgilor: a impresionat adânc pe învățători, făcându-i să înțeleagă care este rolul lor în viața neamului românesc și cum să se comporte spre a putea ajunge la desăvârșirea idealului strămoșesc.

Cu indicațiunile primite și după programul stabilit, ei porniră la datorie Conferințele, cu cari se perândeau de două ori anual minte pe la sale și adunările generale ambulante, au început să atragă atențiunea publicului și să deștepte interesul poporului față de școală.

Serviciile Dumnezești ținute din prilegiul acestor întruniri învățătoreshti

și lecțiile practice ținute cu școlarii, au atras și pe părinți în cercul de activitate a școlii.

Învățătorii cu înclinări muzicale se produceau cu corurile de școală și adulți, dând indicații metodice în arta cântării. Alții arătau rezultatele ajunse pe terenul agriculturii, pomăritului, legumăritului prezentându-și experiențele în grădina școlii, mai apoi prin dizertațiuni și lecțiuni practice instructive și foarte ademenitoare, în conferințe și adunările generale.

Tot asemenea s'a procedat privitor la cultivarea dexterităților, deservind lucrul de mână, jocuri și gimnastică, lucruri foarte atrăgătoare pentru copii prin cari s'a regulat frecvența școlară și s'a promovat educația fizică.

Pe lângă asemenea îndeletniciri și emulațiuni, apostolii cei umili și ne băgați în seamă, deveniră în timp relativ foarte scurt, artiști în meseriile lor, cinstiți, admirați și respectați de toată suflarea. Unii dintre dânsii se arădicară la atâta autoritate în sat și în regiune, că începură a se alege ca deputați la sinodul eparhial și la congresul național bisericesc deopotrivă cu cei mai văzuți dintre fruntașii neamului, deșteptând interesul și deprinzând poporul cu lupte electorale.

Faima despre prestațiunile învățătorilor români se răspândi-se și în străini. Profesorii școalelor normale de stat își aduceau elevii la conferințe și adunările generale, ba chiar și la unele dintre școli, ca să admire rezultatele și procedura metodică.

Una dintre asemenea școli românești din timpurile acelea o altă eternizată ca model, într-o descriere din manualul german scris pentru școli germane de stat de profesorul de pedagogie Szöllösy din Arad, sub titlul de: *Die Volksschule einer Dorfgemeinde*.

Examenele școalelor prezidate de protopopi, cu asistența unui consistorial, ales dintre învățătorii mai distinși, deveniră festivaluri foarte atrăgătoare și cercetate, nu numai de părinții și fruntași din localitate, dar chiar și de străini, preoți și învățători din satele învecinate.

Și cât era de impresionantă scena să privești mamele cu ochii scâldați în lacrimi de bucurie, la auzul răspunsurilor date de fiii lor și emulațiunile în cântece și declamări, prin cari se scoală la iveală faima matronelor legendare, virtuțile strămoșilor, frumusețea limbii și geniul ginților.

În chipul acesta se răspândeau învățăturile din școală, până și în cele din urmă case ale satelor, trezind conștiința de neam, iubire de limbă și credință. Cu acestea încetează pasivitatea. Românii pornesc la acțiune și e modru să mai poată fi ales parlamentar străin în satele românești.

Împrejurarea aceasta produce reacțiunea stăpânitorilor.

(Va urma).

Cărți și reviste.

Particularitățile învățământului românesc.

Deși la noi s'a revenit asupra chestiunii tratate aici totuși pentru acel carl mai cred, că la noi se fac numai lucruri slabe și carl nu pot sta alături de similarele lor din alte țări, am aflat de bine a da publicității pentru cititorii români următoarele:

În revista maghiară „Magyar pedagogia” Nr. 2 din 1904 am dat peste un articol cu titlul de sus, care se ocupă de reforma învățământului secundar din 1901 a lui Spiru Haret și iată ce spune:

„Dupăcum principiile filozofice ale enciclopediștilor francezi la finea sec. XVIII. în scurtă vreme au cutrierat toată Europa, refăcând modul de cugetare și viață socială și morală a statelor; așa a cutreerat în anii ultimei secolului trecut, toate statele Europei, necesitatea de a modifica vechile sisteme de învățământ, înlocuindu-le cu sisteme corespunzătoare împrejurărilor noilor vremuri și cu progresul științific.

În toate statele, așa și la noi — spune autorul articolului N. Putnoky — modificările s'au făcut în cadrele vechilor sisteme, evidențind în primul rând principiul educației naționale.

Nu mai mica România își modifică în întregime sistemul învățământului secundar, cu înoiri radicale, formând o școală secundară corespunzătoare cerințelor vremii.

România imită Franța, de Ungaria nu se interesează, deși prin anul 60 al secolului trecut zicea:

„Din Ungaria ne vine câte o rază slabă de lumină”.

Deci România nu ține seamă de tradiția seculară nici de critică, ci pe baza sistemului de cercetări proprii își formează școala secundară a secolului al XX-lea. În această muncă e de remarcă: curojul, că nu se interesează de vechile instituții de învățământ ale apasului cult; adânca prevedere, că în secolul nervozității nu încarcă normala funcționare a creierului copilăresc cu complexitatea materiei de învățământ, ci vrea să desvolte gândirea logică și dexteritatea de expunere.

Între statele, cari și-au modificat radical învățământul secundar, în privința originalității, România îi revine locul prim.

Vorbește mai departe despre ridicarea ilceului dela 7 ani la 8 ani și despre disciplina severă ce caracterizează școala secundară română,

uniforma. Despre examenul de primire, ca mijloc de a opri sporirea un plus de cărturari.

Desaprobă deosebirea de uniformă a elevilor de curs inferior și superior în același liceu.

De programă nu se ocupă în special, constată numai că este prea încărcată.

Trece apoi la examenul de bacalaureat. La noi — zice autorul — suntem în pragul reformei examenului de bacalaureat. În această chestiune ministrul Iuliu Wlasics s'a adresat consiliului școlar cu următoarele cuvinte: *Doresc foarte mult ca în primul rând să se facă reformă radicală a examenului de bacalaureat. În proiectele de reformă a acestui examen cu bucurie primesc cele mai radicale propuneri de modificări.*

Amintește câțiva reformatori Unguri, cari s'au ocupat de chestiunea examenului de bacalaureat, dar nici unul n'au cutezat să se atingă de miza problemei, restrângându-se numai la reformarea formelor externe.

Scopul examenului de bacalaureat, conform legii românești, este să *se constate întrucât este capabil elevul să dea cunoștințelor învățate o formă independentă, ca semn al cugetării mature și întrucât poate, în cel mult 20—40 minute ce-l stau la dispoziție, să-și aranjeze cunoștințele sale într-un sistem, în jurul unei probleme puse.*

La noi, zice — autorul — scopul e să se stabilească, dacă elevul posedă *cunoștințele și gradul de cultură* în măsura în care le pretinde programa inv. secundar și corespunde acelui grad de dezvoltare intelectuală, care e necesar învățământului superior.

Principiul bacalaureatului român este *de a observa direcția de dezvoltare a sufletului tinerului.*

Arată apoi probele bacalaureatului român apoi concludă: Cu cât e mai simplă procedarea decât la noi. Bacalaureatul român cercetează dezvoltarea intelectuală și cunoștințele obiective, al nostru în afară de acestea mai pretinde și un mare complex de cunoștințe.

La o astfel de reformă zice — autorul — mă gândesc când citesc Ordinul Ministerial către Consiliul învățământului care se încheie. „Cu privire la proiectele de reforme primesc cu bucurie cele mai radicale modificări“.

Trece la chestiunea Anuarelor școlare, cari în Ungaria erau obligatorii și constată ca un avantaj, că în România astfel de obligație nu există.

Autorul înclină și aici în favorul dispozițiilor noastre, considerând, că bani risipiți costul acelor anuare, pe cari numai puțini le citesc. Cele multe exemplare se risipesc prin dulapuri, de unde nu mai este posibilitate de reînviere.

Controlul învățământului dela noi îl consideră, că se face într-un

rit extraordinar de sănătos, întrucât legea cunoaște numai învățământ de stat.

Consider — zice mai departe autorul — fenomenele înșirate mai sus particularități, pentru că asemenea lor nu se găsesc în școlile statelor conservatoare din apus.

Trebuie să admirăm îndrăzneala cu care s'au legiferat aceste modificări radicale și așteptăm curioși rezultatele.

Am credința, că dacă autorul articolului nici n'a ajuns — nu știu — să vadă rezultatele acestei reforme, totuși mulți din consăngenii săi au ajuns să vadă rezultatele laudabile ale serioasei școli reformate de marele Haret și a căror rezultate au fost apreciate și în străinătate.

Nu ne îndoiim, că și reformele dela Spiru Haret încoace au fost tot atât de bune. Durere numai, că acum nu mai avem timp să le vedem rezultatele.

Idelle depusă într'un proiect n'au timpul fizic să se întrupeze în realități, pentru că o altă reformă, poate tot atât de bună, o scoate din uz. Și așa se alungă idelle bune unele pe altele, iar noi rămânem numai cu încercările, mai mult sau mai puțin sterile.. deci zadarnice. Ce păcat!

I. G. Dimitriu: Disciplina liberă în educația morală și guvernarea de sine a clasei, — încercare pedagogică.

Recomandăm cititorilor nostri această lucrare, care tratează problema disciplinei școlare, ce cere tot mai insistent aplicare în școlile noastre de toate categoriile.

Lucrarea merită atenția cititorilor nu pentru că tratează o problemă nouă ci pentru entuziasmul credința fermă și convingerea manifestată de autor față de izbânda sigură a școlii educației morale, dacă se va proceda pe baza principiilor disciplinei prin libertate, adică cunoaștem din această broșură tocmai aceea ce ne asigură succesul și fără de care orice încercare în acest domeniu este zadarnică.

Tipografia „Artistica“ P. Mitu — Pitești — 20 Lei.

□ **Muzeu „Spiru Haret“ la Casa Școalelor.** Revista generală a învățământului No. 7—8 din 1932 în scopul complectării documentelor și informațiilor, marelui Haret, așteaptă dela toți posesorii de scrisori, ordine informații, fotografii etc. cari ar putea întregi în vreun fel înțelegerea activității lui Haret, să le trimită *Bibliotecii Pedagogice a Casei Școalelor* pe adresa Dlui Iosif I. Gabrea Str. G-1 Berthelot 30 București II.

Persoanele, cari ar poseda asemenea scrisori, dar pe cari totuși ar dori să le păstreze, ar putea trimite copii fotografice de pe scrisori sau scrisorile înseși spre a fi fotografiate și apoi restituite.

Colecționarea acestor documente și informații se face în vederea alcătuirii unui Muzeu Sp. Haret în amintirea a 20 de ani dela moartea sa.

Ne facem ecoul „Revistei generale“ pentru ca intențiile inițiatorilor acestei idei să fie cunoscute în cercuri cât mai largi, îndemnând pe cititorii

noștri, cari ar poseda asemenea documente să le pună la dispoziția noastră în drept, pentru realizarea scopului dorit, dând și prin aceasta dovada înțelegem datorința ce o avem pentru cultul oamenilor noștri mari.

□ „Revista generală a învățământului” No. 7—8 din 1932 sub titlu „Educația fizică a femeii” publică următoarele reguli referitoare la această problemă rostite de D. Prof. Dr. Iuliu Hațegan noul președinte al Asociației Astra cadrul programului la congresul Soc. Astra ținut la 20 Oct. în Deva.

Educația fizică feminină se prezintă ca una dintre cele mai interesante mișcări culturale feministe atât sub raport psihologic cât și social și poartă Combătută la început cu vehemență, azi este tot mai mult recunoscută ca ceva necesar și natural.

Frumusețea femeii va fi ridicată la valoarea reală numai prin sănătate și maternitate. Educația fizică a femeii însă nu se poate identifica cu cea a bărbatului, fiindcă există deosebiri esențiale. Constituția femeii este mai mult statică, pasivă elastică, cu tendințe mai mult de conservare, pe când cea a bărbatului este dinamică activă. Bărbatul poate angaja toate forțele în mișcare, pe când fizicul femeii conținând o formidabilă energie internă necesită educația fizică având a lucra pe un teren delicat — ea trebuie deci controlată și adaptată după tipul femeii. Educația fizică exagerată, mai ales atletismul poate duce la sterilități și dificultăți de naștere. Femeia, care la educație fizică trebuie să cunoască și să respecte anumite reguli igienice deosebitele epoci de formare a organismului său.

Până la 12 ani admitem jocuri libere, mișcări naturale, exerciții de respirație în aer liber. Dela 12—15 ani exerciții dozate și selecționate. În epoca de dezvoltare a femeii, admitem exerciții cât se poate de simple cari tind la fortificarea inimii și a musculaturii dorsale. Dela 15—18 ani se poate utiliza în afară de gimnastică pură și cea ritmică, iar delă 18 ani în sus, sportul și atletismul dozat și controlat. La vârsta de 45—50 de ani se recomandă gimnastică pură, 10—15 minute, turism moderat, pentru preveni rigiditatea articulară și îngrășarea. Apoi delă 50 de ani până la 60 se recomandă golf, hockey, tennis. Femeile suferind de afecțiuni genitale fac numai gimnastică pură fără eforturi.

În general mișcare cât de multă controlată, îmbrăcăminte cât de simplă, alimentație cât de variată, curățenia pielei prin dușuri — iată elementele ghidului educației fizice a femeii. Și trebuie reținut ca educația fizică ca mijloc finalist urmărește nu statul rigid, ci suflul viu, mame bune, cari să servească și să perfecționeze calitățile ancestrale ale rasei.

INFORMAȚIUNI.

□ *Inaintarea și gradele învățătorilor.* Ministerul de Instrucție a stabilit normele asupra înaintărilor corpului didactic primar.

Definitivatul și gradele de înaintare a învățătorilor se vor da astfel: înaintarea la gradul I. se va obține pe baza inspecției speciale și în urma unui aviz al consiliului inspectorilor generali. Inspecțiile făcute până acum sunt valabile.

Cei cari nu au inspecția specială vor face cerere la inspectoratele regionale. Inspecțiile se vor face de către inspectorii generali (revizori școlari).

Înaintarea la gr. II se va face pe baza inspecției speciale și a unui coloquiu ce se va ține în cursul lunii Noemvrie, în orașele în care au sediu inspectoratele regionale.

Coloquiul va avea drept temă metodele noi în educație.

Definitivatul se va obține pe baza unui coloquiu ce se va ține în capitala fiecărui județ, tot în cursul lunii Noemvrie.

Coloquiul va avea aceeași temă ca și pentru înaintarea la gradul II, în plus, candidații vor ține și câte o lecție practică.

Învățătorii licențiați, vor deveni pe baza cererii însoțită de copie după diploma de licență, învățători gr. I.

Pentru coloquiul la definitivat și înaintarea la gr. II. recomandăm celor interesați consultarea următoarelor opere pedagogice:

Școala activă. Individualizarea învățământului de Gabrea. Regionalismul educativ de I. C. Petrescu. Metode pentru studiul individualității de I. C. Petrescu. Experimentări și realizări în spiritul școlii active de Radu Petre. Școala și orientarea profesională de Th. Loewenstein. Problema interesului și metoda centrelor de interes de Radu Petre. Precum și diferitele articole apărute asupra acestor chestiuni în coloanele revistei noastre.

□ *Examenul învățătorilor de la școlile pentru copii anormali.* Ministerul Instrucției a hotărât că examenul de învățător titular la școlile speciale pentru copii debili și anormali să se țină la 10 Octomvrie.

La acest examen sunt admiși învățătorii așistenți, cu un stagiu de doi ani într-o școală similară de anormali, recrutați dintre absolvenții distinși ai școlilor normale și având recomandarea directorului de școală normală și a profesorului de pedagogie respectiv.

Examenul se va ține la București în localul școlii de surdomuși din Calea Moșilor.

Candidații își vor înainta cererile la ministerul instrucției cel mai târziu până la 15 Octomvrie.

Atribuirea locurilor vacante în învățământul primar. Ministerul instrucțiunii a trimis un ordin circular tuturor serviciilor locale de învățământ, în care le pune în vedere că, la atribuirea locurilor vacante în învățământul primar, trebuie să țină seamă de următoarele norme:

1. Nu se va trece în tablourile de numiri nici un absolvent normalist din seriile 1930, 1931 și 1932, ci numai din seriile mai vechi, până la complecta întregului a tuturor acestora.

2. În ceea ce privește pe normaliste, vor putea fi trecute în tablouri cele din seriile vechi, cu excepția acelor cari au absolvit școala normală în anii 1931 și 1932.

Orfanii de război scutiți de taxele școlare. Oficiul Național I. O. V. aduce la cunoștința invalizilor, orfanilor și văduvelor de război că a interzic ministerul instrucțiunii pentru scutirea de taxe școlare a orfanilor de război și a copiilor de invalizi, atât în școlile primare, secundare cât și în Universitate conform art. 48 din legea I. O. V.

Domnul ministru Petre Andrei, a aprobat această cerere și a dat dispoziția în acest sens.

Ministerul instrucțiunii a pus în vedere tuturor școalelor secundare să respecte așa cum prevede art. 142 din regulament, dispozițiile privitoare la scutirea de taxe a fiilor membrilor corpului didactic, a orfanilor de război, a fiilor de funcționari.

În sesiunea parlamentară din Noembrie, ministerul instrucțiunii va aduce un proiect de lege a învățământului primar.

Intrucât mulți dintre învățători se interesează asupra condițiilor în care trebuie să se facă definitivările, ministerul face cunoscut că se va reînființa examenul definitiv, așa după cum au cerut și învățătorii.

☐ Inspectorii șefi ai învățământului primar din întreaga țară au fost convocați la ministerul instrucțiunii, pentru a proceda la numirea absolvenților cu diplomă la școalele normale. Numirile de bărbați se vor face până la seria 1929 inclusiv, iar cele de femei până la seria 1930, inclusiv.

Inspectorii vor proceda și la verificarea tablourilor de suplinitori din seriile noi de absolvenți.

☐ **Cercetarea medicală a membrilor corpului didactic.** Ministerul instrucțiunii fiind informat că unii dintre membrii corpului didactic sunt atinși de boală lipsitoare, ceea ce prezintă un pericol pentru elevi.

Ținând seamă de acest fapt ministerul a dispus ca membrii corpului didactic să fie examinați, la fiecare început de an școlar, de către medicii școalelor respective.

Rezultatele vor fi înaintate atât ministerului instrucțiunii cât și celui al sănătății publice.

Poșta redacției. D-lui D. D. în C. „Ceasul șezătoarei de clasă și relația în educație” e o chestie care în adevăr ne interesează. D-ta însă nu faci în articol ceea ce îți propui în titlu. Fă așa și îl vom publica cu plăcere.

D-lui T. Gh. în C. Regretăm, dar atari chestiuni nu putem publica. Scrie chestiuni ca cele anterioare și-ți stăm la dispoziție cu cea mai mare plăcere.

Dorința exprimată la sfârșitul articolului ți-o satisfacem.

COMUNICĂRI OFICIALE.

Asociația învățătorilor din județul Arad.

No. 82/1932.

Circulară

către subsecțiile Asociației Învățătorilor din jud. Arad.

*Domnule Președinte,
Fraților Învățători,*

O parte foarte însemnată dinte membri corpului didactic dela școalele primare din jud. Arad au trăit zile grele de apostolat, dar totodată și pline de suferințe, de mucenicie. Acești învățători prin activitatea intra și extrașcolară au dezvoltat o muncă titanică în scopul educației și a cultivării idealului național și a ridicării la apogeu a conștiinței naționale, pentru care muncă mulți au suferit calvarul. Cu cât opresiunea era mai dârză, cu atât energia activității învățătorilor s'a potențat mai mult și cu atât persecuțiile erau mai aprige, cu cât învățătorii deveneau mai idealisti. Și apoi: Prin munca învățătorilor cinstită și fără preget, în speranța unui viitor mai demn, poporul românesc a străbătut calea croită de destin, eșind învingător cu hotare etnice și cu un nume pe care multe neamuri îl invidiază. Această refacere revoluționată prin activitatea școlară, istoria o va înregistra cu litere de aur în meritul învățătorimei dela școalele primare.

Energia acumulată în spiritul de muncă al învățătorilor a fost sădită și cultivată prin conferințele și reuniunile învăătorești. Aici se aprindea lumina cunoștinței și a temerei de Dumnezeu, și aici se prelucrau emulările, din cari emanau personalități cu orizonturi largi, cari dădeau devize: Muncă, cultură, perseverență, conștiința națională și aspirații către idealuri pentru care ni-au murit părinții și protopărinții noștri. Și ce fericire pe noi, văzându-ne visul realizat. Mari vremuri, mari dascăli!

S'a implinit 13 ani decând trăim în propria noastră țară, decând numirea de „Reuniune” s'a schimbat în Asociație. Fiecare membru al Asociației a nutrit gândul, că corpul didactic va avea să activeze numai și numai în direcție pedagogică, pentru aflarea metodelor și principiilor de consolidare și educație. Cu regret însă constatăm că cei 13 ani au descărcat multe greutăți și suferințe asupra școlii și asupra învățătorilor. Pervertiirile politice au atârnat zizanie, despărțind corpul didactic în tabere antagoniste. Salarii neplătite, învățători fără loc de scut și peste tot numai mizerie. Azi totul e căzut într-o toropeală de neaplicat. Numai este scop. Se pare că totul e un ceva bolnav. Poporul? Hărțuit de toți parveniții, trăiește fără nepăsare, nemai voinz a cunoaște pe nimenea, îndrăsnind a-și înstrăina chiar și credința strămoșească.

În fața acestor stări dezastruoase, învățătorilor li se incumbă datoria de a chibzui și stabili, că oare anume, ce este de făcut? De unde să începem și ce cale să batem, ca să restabilim stări normale și o consolidare sufletească bazată pe principii sănătoase.

Domnule Președinte, Fraților învățători,

Comitetul central al Asociației Învățătorilor din județul Arad, când a primit cina onorifică și plină de răspundere și-a stabilit deviza: Muncă asiduă și cinstită, perseverență și eluptarea drepturilor învățătorilor. Vom însuși și activa ca săi de ascensiune prestigiului școlii și a corpului didactic, până va ajunge la demnitatea o au în statele culte. Vom fi pentru idolatrizarea personagiilor românești muncă, cari desvoaltă muncă desinteresată pe teren pedagogic și pentru susținerea drepturilor învățătorimei, dar tot atunci fără cruțare vom stigmatiza pe toți aceia, cari cu gât subversiv vor submina prestigiul școlii românești și autoritatea membrilor Asociației Învățătorilor. În toate acțiunile vom fi perseverenți, suportând greutățile, dar numai mod egal cu ceilalți funcționari ai statului. Vom studia cu toții bazele pe cari se va organiza școala românească modernă, începând cu școlile de copii mici până la cursurile de adulți iar ca muncă eștră școlară vom căuta modalitățile pentru răspândirea culturii în popor. Prin conferințe populare, biblioteci, concerte, și dăruiri naționale și mai presus de toate vom cultiva sentimentul religios-moral, de cinste, dreptate și adevăr.

Înarmați cu aceste divize, comitetul central al Asociației Învățătorilor a hotărât începerea activității pe teritoriul întregului județ prin subsecțiile Asociației în mod următor:

1. Domnii președinți de subsecții vor convoca conferințele de toamnă pe data stabilită de Comitetul Central și anume:

A. Subsecția	Îneu	în comuna	Îneu	pe	Duminecă	9 Oct. 1933
B.	"	Șiria	"	Șiria	"	9
C.	"	Radna	"	Radna	"	16
D.	"	Gurahonț	"	Gurahonț	"	16
E.	"	Arad oraș	"	Arad oraș	"	23
F.	"	Aradul nou	"	Aradul nou	"	23
G.	"	Chișineu	"	Chișineu	"	30
H.	"	Pecica	"	Pecica	"	30

(Se notează, că subsecțiile Hălmagiu și Șebîș pentru viitor se vor contopi sub numirea de subsecția Gurahonț)

Pentruca învățătorii să fie bine orientați asupra programei de muncă comitetul central a dat delegație președintelui și vicepreședintelui de a asista la conferințele subsecțiilor. Astfel președintele Dărie Boariu va participa la subsecțiile Îneu, Radna, Arad și Chișineu, iar v. președintele Eugen Spinanț la subsecțiile Șiria, Gurahonț, Aradul nou și Pecica. Chiar din acest motiv Dărie președinti de subsecții se vor ținea sub de data și locul convocării, fixată în acest circular.

Ca program de muncă al conferințelor de toamnă se stabilesc următoarele chestiuni:

1. „Spiru Haret” întemeietorul școlilor românești moderne (20 ani de la moartea lui) Va conferența un învățător sau învățătoare.
2. „Importanța școlilor de copii mici”. Va conferența o învățătoare sau învățător.
3. „Dreptul la locuințe a tuturor învățătorilor” lucrat de un învățător.
4. Eventuale propuneri. La acest punct se menționează, că acei membri care

dorește a face propuneri, să le dea în scris, din cari să iasă în evidență dezideratele la cari ținesc.

5. După terminarea programei, Dnii președinți de subsecții vor proceda la restaurarea biroului pe un nou period de 3 ani, alegându-se un președinte, un v. președinte, un secretar, un bibliotecar, un controlor și eventual o comisie literară cu menirea de a censura operatele intrate dela membri.

Să li se atragă atențiunea membrilor și asupra următoarelor îndatoriri:

Învățătorii să prelucre în decursul anului monografia școalelor din comuna în cari funcționează, cari lucrări după terminare să le trimită comitetului central pentru editare și tipărire

Toate chestiunile ce se agită, fie acele de interes pedagogic, fie de apărarea drepturilor, fiecare inv să le noteze. Asupra acestora se va delibera în conferințele de primăvară, scoțindu-se în evidență dezideratele, a căror efectuare se urmărește.

Fiecare membru al Asociației să-și țină de datorință ași achita cotizația hotărâtă de adunarea generală dela 21 Maiu 1932 bazată pe statute. Cine eluptă drepturi, are și datoriințe.

În fine dorim, ca activitatea subsecțiilor să dea roade bune și binecuvântate de Dumnezeu Nihil Sine Deo

Chișineu-Criș la 14 Septemvrie 1932.

Președinte
ss. Dirie Boariu.

Secretar:
ss. Mircea C. Nonu.

COMITETUL ȘCOLAR JUDEȚEAN ARAD.

No. 1525 | 1932.

Tuturor comitetelor școlare rurale din județul Arad

Având în vedere ordinul Ministerului Instrucțiunii No. 88.319 | 1932, prin care urgitează achitarea costului „Buletinului Oficial”, Vă rugăm ca în termen de 7 zile să depuneți în biroul Comitetului școlar județean recipisa de depunerea sumei de 250 Lei costul abonamentului anual.

Comitetul școlar județean.

Min. Instr. Nr. 13.6342/932 din 4 Oct.

Min. agriculturii propune regulamentarea folosinței terenurilor școlare, lucrându-se cât mai rațional spre a servi de pildă sâtenilor. Agronomii serviciului agricol și al Camerei agricole dau îndrumări pentru exploatarea rațională a acestor terenuri.

Ministerul pune în vedere învățătorilor să ia contact cu agronomul de circumscripție în această chestiune.

No. 3800 1932.

În cele ce urmează, comunicăm pentru executare decizia Onor. Minister al Înc. Cultelor și Artelor No. 139 208/1938 referitoare la „Ceasul șezătorii pe clasă” și organizarea bibliotecilor de copii, comunicat nouă de către serviciul Local de inv. Timișoara cu No. 15046 1932.

Subrev. șc. P. Dirla

Circulară.

pentru introducerea „CEASUL DE ȘEZĂTOARE” într-o oră de gramatică și pentru organizarea bibliotecilor de copii

Domnule....

Ca să aducem o notă de învioreare a programului școlar am dat o decizie prin care se institue „Ceasul șezătoarei de clasă” săptămânal, într-o oră de gramatică, începând cu școlarii clasei a doua primară.

Va fi un ceas de șezătoare recreativă și instructivă în duhul tradițiilor noastre șezători de seară. Ar corespunde cu „ora copilului” cu ceasul de povestiri, din orașele Apusene, unde lectura liberă se practică de multă vreme.

Șezătoarea săptămânală introduce pe copil la literatura vârstei și îl familiarizează cu biblioteca lui. Ea nu se poate concepe fără mănunchiul de cărți din cele lașitate mai jos. Programul ei va consta din citiri și povestiri corespunzătoare localității, sezonului, evenimentului, sărbătoarei, alternând cu ghicitori, frământări de limbă, jocuri mintale experiențe și lucrări distractive etc.

Pe cât se poate, se va aduce în clasă voia bună și antrenul dela șezători pe vestirilor maeștrilor, la care au crescut un Creangă sau Anton Pann, înlăturându-se orice didacticism pedant.

Dacă după ceasul de șezătoare se pot împărți cărți din bibliotecă, ori se rezăză desene libere, lucrări de mână, rezultatele vor fi cu atât mai multumitoare.

Se va orândui o șezătoare a satului (orașului) nostru de altă dată; se va evoca oameni și fapte istorice legate de localitate

Se vor face lecturi sugestive din cele ce exală muncă și profesia dominantă a localității.

Se va încuraja povestirea cât mai liberă și naturală, colorată și expresivă a școlarilor, păstrându-se nota provincială.

Pe cât e cu putință lăsați copiilor libertatea de a alcătui programul șezătorii și conducerii bibliotecii

Făcând apel la corpul didactic să înțeleagă însemnătatea „Ceasului de șezătoare” pentru educația gustului de citit la copii, înțelegem să avem pe lângă fiecare școală primară (pe clase, de se poafe) biblioteca copiilor, fără de care o bibliotecă populară nu poate avea viață.

Publicăm o listă de cărți reprezentative pentru copii, al căror cost nu ar trece peste 3000—4000 lei și din care oricine e liber să aleagă ce vrea.

În satele, cu populație eteroglotă, șezătoriile săptămânale se pot dubla Domnii Inspectori, Revizori și subrevizori vor priveghea aplicarea acestei circulații cu toată stăruința. Ministru, (ss) Gusti, Directorul Învățământului Primar, (ss) P. Chițescu, Directorul Educației Poporului girant (ss) Ap. D. Culea.

Timișoara, la 17 Octombrie 1932

Pentru conformitate.
îndescifrabil

No. 3973/932. Se comunică ordinul referitor la examenul de definitivare și re. Subsev. șo. P. Dirlea

Domnule Subrevizor,

Vă rugăm a lua cunoștință de cele ce urmează: Copie, Min. Instr., al Cultelor telor Dir. Inv. Primar No. 136.926 din 22 Octombrie 1932. Domnule Inspector Ministerul având în vedere drepturile câștigate de membrii corpului didactic după legea din 1924, cu privire la înaintări și grade; având în vedere că până la promulgarea legii învățământului primar din 7 Martie 1932, modificatoare art. 142 din legea din 1924, cu privire la înaintările și gradele membrilor corpului didactic primar, mulți dintre aceștea îndeplineau condițiunile de înaintare după legea veche și aveau dreptul la acestea prin decizia Nr. 156926/932, a dispus ca membrii corpului didactic primar, cari până la data promulgării legii din 7 Martie 1932, modificatoare art 115 și 142 din vechea lege, aveau dreptul să obțină înaintarea în grade după vechea lege și au fost chemați sau înscriși la termenele prezente de lege, vor obține gradele și înaintările, conform prevederilor vechei legi.

Data examenului se fixează la 25 Noembrie. Examenul de definitivat se va ține la reședința județului, iar cel de înaintare la regiuni.

Comunicați celor în drept. Consilier Director General: ss. Petre Ghițescu, Șeful Serviciului: ss. Stratilescu.

Inspector Șef,
Eunțian

Șeful biroului,
Puia